БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 50 (8576) | 1958 оной февралиин 28, пятница | Сэн 20 мүнгэн

Мартын 16-най үдэр хадаа советскэ демократиин дахин шэнээр илан мандаһаниие гэршэлхэ, Коммунистическэ партиин, Советскэ правительствын, арад зоной эбдэршэгүй бата нэгэдэлые хүсэн түгэлдэрөөр харуулха үдэр болог лэ!

(Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй Хандалгаһаа).

Агитаторай хүндэтэ хэрэг

«Манай Ахын аймагай колхоз, эмхи зургаануудаар СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтада бэлэдхэл түлэг дундаа ябажа байна. Хаа хаанагүй һунгуулиин участогуудта агитпунктнууд хүдэлнэ, хэдэн арбаад агитатор һунгагшадай дунда ойлгуулгамжын хүдэлмэри ябуулна.

Илангаяа XX партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо энэ хүдэлмэри һайнаар табигданхай. Нютагай эхин һургуулиин багша нүхэр С. Иванов агитатораар хүдэлжэ, һунгагшадай, колхознигуудай дунда хүндэтэй болонхой, һунгуулиин Дүрим тухай, Советскэ һунгуулиин гуримай дэлхэй дээрэ эгээл демократическа байһан тухай һонирхолтой хөөрэлдөөнүүдые нүхэр Иванов һунгагшадтай үнгэргэнэ. Гадна, агитатор Иванов колхознигуудта газетэ, журналай һонинииє, парти, правительствын абаһан шиидхэбэринүүдые тайлбарилан хэлэжэ үгэдэг байна. Нүхэр Ивановой хэдэг хөөрэлдөөн нютагай ажабайдалтай, колхознигуудай үмэнэ табигдаһан зорилгонуудтай нягта холбоотой байдаг дээрэһээ һониноор үнгэрдэг, олон хүн хөөрэлдөөндэ суглардаг. Нүхэр Ивановой хөөрэлдөө хэхэеэ ерэхэдэнь, эндэхи колхознигууд тэрэниие хүндэтэй айлшан шэнгеэр угтадаг юм,—гэжэ нүхэр Жужаев Ахаһаа мэдээсэнэ.

...итаторнуудай хүндэтэй, харюу...атай ажал хүдэлмэри тухай ...халуун үгэнүүдээр бэшэгдэ...бэшэгүүд республикын хүдөө ...гуудһаа, тосхон городуудһаа ...й редакцида ходо ерэжэ бай-

...эшье гайхалтай бэшэ. Хаа хаа...: Борьёо, Тугнын талада гү, ...Хэжэнгын голдо, Хори, Барга...ай ой тайгада гү, али Саяан ...ын хормойдо ажаллажа байһан ...эник, механизатор, хүдэлмэ...дэй дунда хэдэн мянгаад аги...р хүдэлжэ байна ха юм. ...атораар хүдэлдэг ажалай ту...үүл, советскэ интеллигенциин ...элэгшэнэр Коммунистическэ ...иин, Советскэ правительствын ...н мэргэн политикые тайлбари...ойлгуулжа, ажалшадай дунда ...этэй болонхой.

...итаторай ерэжэ һонирхолтой ...элдөө хэхэ гү, али газетэ, жур...ай һонин тухай уншажа үгэ...ь совет хүнүүд хододоо хүлеэ...байдаг заншалтай бшуу.

...жалша зоной дунда ойлгуулам... хүдэлмэри ябуулха хүндэтэй ...гаяа нүхэр С. Иванов мэтэ хэ...зуун агитаторнууд амжалтатай...р дүүргэжэ байна.

...Жэшээлхэдэ, Баргажанай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой ...ишод Уланай 7 жэлэй һургуу...и багша М. Э. Сиханидовагай ...ыень ходо хүлеэжэ байдаг. ...гатор Мария Эрдынеевна өөрын ...хүдэлмэриие имагтал хөөрэл...хэжэ, газетэ, журнал уншалгаар ...аарладаггүй юм. Һунгалтада бэ...хэлэй үедэ нүхэр Сиханидова...үүсхэлээр Шулуута Хошуун гэ... нютагтахи отарын улаан булан ...һайнаар түхеэрэгдээ. Эндэнь ...нэ газетэ, журнал ходо байдаг, ...«...шалхы хуудаһан» гаргагдадаг. ...и түрүүшүүлэй дүй дүршэл дэл...үүлхын тула агитатор Сиханидо...эхэхэн оролдолго гаргана. 100 ...хонинһоо 140 хурьга яажа аба... тухай һонирхолтой хөөрэлдөө ...хан үнгэргөө.

...имэ жэшээ баримтанууд тон ...н. Нүхэд Иванов, Сиханидова ...эд партийна организациин үгэ...даалгабарида анхарал оролдо...ойгоор хандадаг, ажалшадтай ...та холбоо барисаатай, өөрынгөө ...эм мэргэжэлые дээшэлүүлхын ...өө ходо оролдодог хадаа эрхим ...алааргаа шалгарна. Нүхэд Ива... Сиханидова хоёр хөөрэлдөө хэ...н урда һайса бэлдэдэг, хэрэг... газетэ, ном, журналнуудые ун...уаг. Хөөрэлдөөгөө ойлгосотой, ...ирхолтой болгохын тула геогра...ческа карта, диаграмма, таблица ...э мэтэ харуулан ойлгуулха зүйл...үдые үргэнөөр хэрэглэдэг, нюта... ажабайдалһаа жэшээ баримта...үдые харуулдаг байна.

Агитатор тон хүндэтэй, харюусалгатай хүдэлмэри ябуулна. Түрэл Коммунистическэ партиингаа, Советскэ правительствынгаа политикые арад зондо тайлбарилжа үгэхэһөө, олониитэ ажалшадые шэн габьяада зоригжуулхаһаа хүндэтэй ямар хэрэг байха гээшэб!

Тиимэһээ агитатор бүхэн энэ хүндэтэй уялгаяа дүүргэхэдээ нүхэд Иванов, Сиханидова гэгшэдһээ жэшээ абажа хүдэлыт!

Нүхэд агитаторнууд! Мүнөө СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтада бэлэдхэжэ байха үедэ таанадай үмэнэ бүри шухала зорилго табигданхай.

КПСС-эй ЦК-гэй бүхы һунгагшадта хандаһан Хандалга соо, мүн ВЦСПС-эй, ВЛКСМ-эй Центральна Комитедэй Хандалганууд соо манай орондо һүүлшын 4 жэлэй туршада туйлаһан асари ехэ амжалтанууд согсологдожо, элитээр харуулагдана. Эдэ түүхэтэ документнүүдые һунгагшадта һайса ойлгуулжа үгэхэ, тэдэниие шэн зоригто ажалда зоригжуулха гээшэ агитаторнуудай нангин уялга болоно. КПСС-эй ЦК-гэй Хандалгые ойлгуулхадаа аймаг, нютагуудаар, колхоз, промышленна предприятинуудаар болоһон хубилалтануудтай нягтаар холбохо хэрэгтэй. Юундэб гэхэдэ, тиигэбэл, манай ороной экономикын, соёл культурын ургалта элитээр, тодоор харагдаха ха юм.

Мүнөө хаа хаанагүй һунгагшад СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадуудтай уулзажа байна. Эдэ уулзалганууд депутадта кандидадуудай түлөө хэгдэхэ агитациин шухала талань болоно. Тиимэһээ агитатор бүхэн һунгагшадтай хөөрэлдөө хэхэдээ, тэдэниие коммунистнууд болон партийнабэшэ хүнүүдэй бата нэгэдэлэй дэбжүүлһэн кандидадуудай ажалябуулгатай, тэдэнэй намтартай танилсуулхые оролдохо уялгатай. Депутадта кандидадуудай түлөө дуугаа үгэхэдөө Эхэ оронойнгоо хүгжэлтын түлөө, түрэл Коммунистическэ партиингаа түлөө, тэрэнэй сэсэн мэргэн Ленинскэ политикын түлөө дуугаа үгэхэ байнат гэжэ һунгагшадта үдэр бүри ойлгуулха шухала.

Һунгалта болотор богонихон болзор үлөө. Эдэ үдэрнүүдтэ агитаторнууд хэзээ хэзээнэйхиһээ эдэбхи үүсхэлтэйгээр хүдэлхэ зэргэтэй.

Һунгуулиин үдэр, мартын 16-най үдэр—бүгэдэарадай һайндэр мүн. Энэ үдэрые ажалай шэнэ амжалтануудаар угтажа, арадайнгаа эрхим түлөөлэгшэдэй түлөө нэгэ хүн мэтэ дуугаа үгэхыень һунгагшадые уряалха гээшэ манай агитаторнуудай нэрэ хүндын хэрэг болоно.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ

Хүдөө ажахые хүгжөөхэ хэрэгтэ ...лээд ехэ амжалта туйлаһанайнь ...лөө, мүн таряа, сахарай свёкло, ...хa, һү болон хүдөө ажахын бусад ...одуктнуудые элбэг ехээр абажа, ...эдхэһэнэйнь түлөө, наукын туй...лтануудые, эрхим һайн шэнэ арга ...ршэлые хүдөө ажахын үйлэдбэ...дэ нэбтэрүүлһэнэйнь, үйлэдбэ...ин болон культурно-ажаһуудa...ай гэрнүүдые хүдөөдэ олоор бари...айнь түлөө СССР-эй Верховно ...ведэй Президиум Украинска ...СР-эй олон колхознигуудые, МТС ...лон совхозуудай хүдэлмэрилэг...эдые, хүдөө ажахын мэргэжэлтэ...ие, партийна, советскэ, профсоюз... болон комсомольско хүдэлмэри...гшэдые орден, медальнуудаар ...агнаа.

Бүхы дээрээ 44.652 хүн шагнаг...а. Ленинэй орденоор—2.955 хүн, ...жалай Улаан Тугай орденоор — ...525 хүн, «Хүндэлэлэй тэмдэг» ор...деноор — 12.275 хүн, «Ажалай ...бьяагай түлөө» болон «Ажалдаа ...алгарһанай түлөө» медальнуу...аар—21.897 хүн шагнагдаһан бай...а.

Хүдөө ажахые хүгжөөхэ хэрэгтэ онсо ехэ габьяатай байһанайнь, эрхим амжалта туйлаһанайнь түлөө хүдөө ажахын 233 түрүүшүүлдэ Социалистическэ Ажалай Геройн нэрэзэргэ олгогдоо.

Элитэ ехэ амжалта туйлаһанайнгаа түлөө имэ хүнүүд хоёр дахин Социалистическэ Ажалай Геройнууд болоо: П. Н. Ангелина, Г. И. Байда, С. Е. Бешуля, Е. В. Блажевский, Д. В. Бойко, М. А. Брага, М. А. Брынцева, Г. Е. Буркацкая, П. Ф. Ведута, А. В. Гиталов, О. К. Диптан, Е. А. Долинюк, Ф. И. Дубковецкий, М. Д. Князева, А. М. Ладани, В. Т. Литвиненко, Т. Ф. Марцин, М. А. Марцун, Г. С. Могильченко, Ю. А. Надкерничный, М. А. Посмитный, П. К. Романенко, М. Х. Савченко.

Хүдөө ажахын продуктнуудые ехээр абаха хэрэгтэ амжалта туйлаһанайнгаа түлөө Украинска ССР-эй Винницкэ, Днепропетровско, Закарпатска, Запорожско, Киевскэ, Сталинска, Харьковска, Хмельницкэ, Черкасска болон Черновицка областьнууд Ленинэй орденоор шагнагдаа.

ХҮДЭЛМЭРИШЭДЭЙ, ХҮДӨӨГЭЙ КОРРЕСПОНДЕНТНҮҮДЭЙ РЕСПУБЛИКАНСКА СЪЕЗДЫН ДЕЛЕГАДУУДАЙ АНХАРАЛДА

Хүдэлмэришэдэй, хүдөөгэй корреспондентнүүдэй республиканска съезд мартын ...дэ, үглөөнэй 10 часта Ленинэй орденто оперо, баледэй театр соо нээгдэхэ.

Аймагуудһаа ерэһэн делегадууд февралиин 28-най үдэр үглөөнэй 9 ...һаа үдэшын 8 час болотор «Бурят-Монгольская правда» газетын редакцида ерэжэ ...эмдэглүүлхэ зэргэтэй.

Хүдөөһөө ерэһэн (тэрэшэлэн Улан-Удэ городойшье) делегадууд мүн мартын 1-дэ, үглөөнэй 9 часһаа оперо, баледэй театр соо тэмдэглүүлхэ болоно.

ТЭБЭРИ ШЭБХЭ ТАРААБАЛ, ТЭРГЭЭР ТАРЯА АБАХАШ!

Шухала хэрэгые тооногүй

Үнгэрһэн жэлдэ Кяхтын аймагай Погранична МТС-эй харьяата колхозууд талха таряанай, үбһэ ногооной бага ургаса хуряажа абаһан юм. Таряанай талмай элбэгтэй Сталинай, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозууд гектар бүриһөө оройдоол 5—6 центнер ургаса абаһан байна. Юундэ бага ургаса абтааб гэхэдэ, үбэлэй агротехническэ хэмжээнүүд бэелүүлэгдээгүй, хабарай тарилгые үдааруулжа, шанар муутайгаар үнгэргөө.

Гэбэшье, энэ жэлдэ аймагай колхозууд нёдондонойнгоо алдуу дабтаһаар. Үбэлэй агротехническэ хэмжээ-ябуулганууд тэндэ тоогдоногүй. Сталинай нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Н. Б. Иринчеев, агрономынь нүхэр А. Н. Игумнов) үбэлэй үедэ таряанай поли, сабшалан дээрэ 3000 тонно наг шэбхэ гаргаха түсэбтэй. Теэд һүүлэй мэдээгээр (февралиин 15-най) оройдоол 230 тонно гаргаа. Энэнь тон бага. Тус колхоздо сортовой үрэһэнэй участок бии юм. Гэхэ зуура, һайн шанартай сортовой үрэһэ ургуулжа, аймагай колхозуудта тарааха үүргэтэй энэ участок үтэгжүүлэгдэнэгүй.

Харьяастайн хоёрдохи комплексно бригадынхид бүхэли үбэлдөө арбаад гаран хоороб наг шэбхэ 200 метр тухайда байһан сабшалан дээрэ гаргаад, тэрэ хүдэлмэреэ саашань үргэлжэлүүлнэгүй шахуу. Теэд комплексно бригадын бригадир нүхэр С-Б. Намжилов һанаа амар һуужа байна. Ехэ-Нугын комплексно бригада (бригадирынь нүхэр А. Гармаев) наг шэбхэ гаргаха ажалда мори унаа хэрэглэнэгүй.

—Тракторнууд эбдэржэ урагшаа ябанагүй, тиимэһээ аргал шэбхэ гаргаха аргамнай болёод байна,—гэжэ бригадир нүхэр А. Гармаев гомдоно. Үнэхөөрөөшье тракторнуудай эбдэрхэ ушар үзэгдэнэ. Теэд мори унаа хүллэжэ, шэбхэ гаргаха арга боломжотой аад, колхозой правлени МТС-тэ найдаад энэ шухала хэрэгтэ анхарал табинагүй.

Субагта нютагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр С. Д. Доржиев, агрономынь нүхэр Андрейкина) түсэбэй ёһоор 3000 тонно наг шэбхэ гаргаха ёһотой. Гэбэшье, энэ колхоз түсэбөө оройдоол 3 процент дүүргээ гэхэ гү, али 100 тонно гаргаа. Нэгэдэхи комплексно бригадын (бригадирынь нүхэр И. Коломин) Калинишна тосхондо «Беларусь» тракторaар шэбхэ зөөгдэхэ ёһотой аад, тэрэнь эбдэржэ, өөдтэй юумэ хэнэгүй.

Тиихэдэ хоёрдохи, гурбадахи комплексно бригаданuудта наг шэбхэ гаргаха хүдэлмэри эмхидхэгдээгүй байһаар. Колхозой агроном нүхэр Андрейкина энээн тушаа һанаагаа табингүй, «намһаа саагуур, наранһаа наагуур» гэһэндэл һуужа байдаг. Комплексно бригадын бригадир нүхэр Д. Р. Цыремпиловһээ юундэ аргал шэбхэ гарганагүйбта гэжэ асуухада:—Тэрээнһээ байтагай һолоомо шэрэжэ үрдинэгүйбди. Тарилга үшөө үды. Тиитэр нэгэ юумэ болохо юм бээ,—гэжэ харюусаба. Табангуудай бригадын бригадир нүхэр Д. Лодомпилов наг шэбхэ гэхэдэ дуулахашье дурагүй хэбэртэй. Энэ нүхэр элдэб шалтагаан дурдаад, тарилгада бэлэдхэлэй хүдэлмэриие унжагайруулна.

Орооһо таряанай ургасые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ минеральна үтэгжүүлгэ ехэ удхашанартай. Гэбэшье, аймагай зарим колхозууд минеральна үтэгжүүлгэ худалдажа абанагүй.

Олонхи колхозууд үрэһэ хүрэнгэ сэбэрлэжэ, тарилгын шанарта хүргөөгүй. Жэшээлхэдэ, Сталинай нэрэмжэтэ колхоз сортовой участогта таригдаха шэниисын, мүн бусад ургамалнуудай үрэһые тарилгын шанарта хүргөөгүй байһаар. Мүн Ленинэй, Ульяновай нэрэмжэтэ колхозуудта имэрхүү байдал үзэгдэнэ.

Нёдондо жэлдэ колхозууд овёсой үрэһэ ургуулжа шадаагүй дээрэһээ мүнөө тэрэниие андалдан абажа байна. Гэхэтэй хамта, үрэһэ хүрэнгэ андалдалга удаанаар ябуулагдана. Энэ хүдэлмэри илангаяа Сталинай, Ульяновай нэрэмжэтэ колхозуудта унжагайрна.

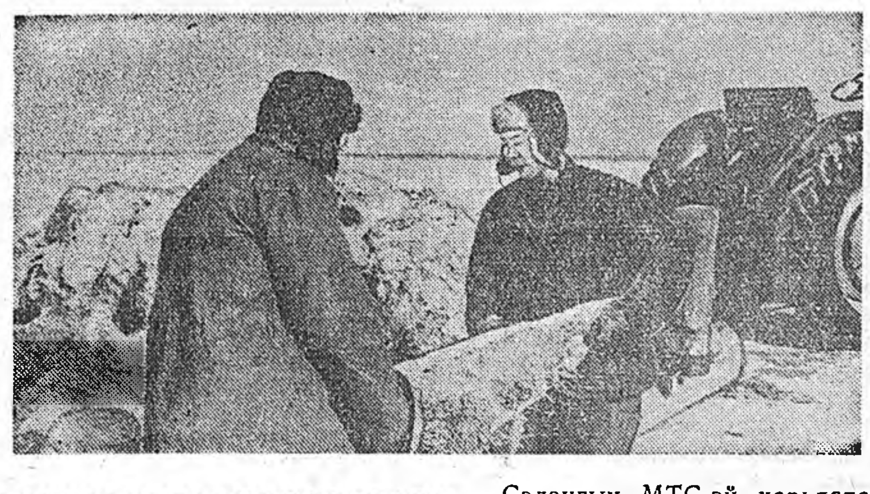
Механизаторнуудай байрлаха полевой станууд заһагдажа эхилээдүй, задагай зайдан байһаар. Сталинай нэрэмжэтэ колхозой Сарамай, Онхолюунай, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Субагтын Эхинэй, Суджын полевой станууд үүдэ үрхэгүй. Сталинай нэрэмжэтэ колхозой Харьяастайн комплексно бригада полевой станшьегүй байха юм.

Тарилгада бэлэдхэл юундэ иитэрээ унжагайрнаб гэхэдэ Погранична МТС-эй дирекци (директорынь нүхэр И. И. Донской, главна агрономынь нүхэр А. М. Пантелин) колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ шанга эрилтэ хэнэгүй. Тэдэнтэй эбсэшоод байна. Колхозуудта наг шэбхэ гаргаха тракторнуудые үгэнэгүй. Колхозуудай агрономууд энэ шухала хэрэгтэ бодото хиналта хэнэгүй.

Үдэр бүри хабарай тарилга ойртожо байна. Тиимэһээ аймгүйсэдком Погранична МТС-эй, колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ шанга эрилтэ хэхэ зэргэтэй.

Д. Болхоев, манай корр.

Наг шэбхэ зөөгдэнэ

Сэлэнгын МТС-эй харьяата колхозууд энэ жэлдэ үндэр баян ургаса абахын түлөө таряалан, сабшалан дээрээ 25 мянган тонно наг шэбхэ гаргаха гэһэн уялга тээсгэн абааһэн. Абаһан уялгаяа дүүргэхын түлөө эндэхи механизаторнууд, колхознигууд ехэхэн оролдолго гаргажа байна.

Сталинай нэрэмжэтэ колхоз 8 мянган тонно шэбхэ гаргаха уялга абаад, тэрэнэйнгээ хахадһаа ехэнхиинь, 4502 тонно зөөгөөд байнхай. Мүнөө энэ колхозой гүүртэ, отаранууд дээгүүр, мүн огород дээрэ аргал шэбхэ морёор зөөгдэнэ. МТС-эй гурбан трактор энэ хүдэлмэридэ ябана.

Наг шэбхэ зөөлгэдэ тракторист Цыретор Шараповай звено һайнаар хүдэлнэ. Нүхэр Шарапов үшөө дүрбэн хүбүүдтэй хамта обоо аргалай дэргэдэ «Беларусь» трактораа зогсоожо, ломоор обоохойнуудые онгилжо, томо шаргада ашаад, поли дээрэ абаашажа адхана.

МТС-эй харьяата колхозуудта 8 трактор наг шэбхэ зөөлгэдэ ябана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Тракторист Шараповай звено аргал шэбхэ ашажа байна.

А. Борисовай фото.

ҺУНГАГШАД КАНДИДАДТАЙГАА УУЛЗАНА

Баяртай уулзалга

Һунгуулиин 415-дахи Яруунын округһоо Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдэһэн Бальжима Базаровна Санжиеватай уулзахаяа Хориин аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо тэрэ шадарайхид ерэбэ.

Ашангын һунгуулиин участогай этигэмжэтэ нюур нүхэр Цырма Ешеева түрүүлэн үгэ хэлэжэ, мартын 16-да нүхэр Санжиевагай түлөө голосоо үгэхыень һунгагшадые уряалба.

—Манай орондо Октябриин революциин ашаар эхэнэрнүүд эрхэ сүлөөтэй боложо, гүрэн түрын хэрэг шиидхэлсэдэг болоо, энээнэй нэгэ гэршэнь гэхэдэ, жиирэй бурят эхэнэрые—суута хонишон Бальжима Санжиевае Верховно Соведэй депутат болгохо гэжэ байһан ушар болоно,—гэжэ Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн нүхэр Нима Дондоков хэлэбэ.

Краснопартизанска долоон жэлэй һургуулиин багша нүхэр Левченко депутадай хүндэтэ уялга тухай хэлэбэ.

Тэрэшэлэн Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой бригадын бригадир Нимаев, «Красный партизан» колхозой хонишон Тагаров, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой хонишон Галданова үгэ хэлэһэн байна.

СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат нүхэр Б. Б. Санжиева харюугай үгэ хэлэбэ.

Мүн Хориин совхоздо, аймагай центр Хори тосхондо нүхэр Б. Б. Санжиева һунгагшадтаяа уулзаһан байна.

Ц. Дандаров, манай корр.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улан-Удын советскэ районой һунгуулиин 10-дахи участогта һунгагшад списогээ шалгажа байна. И. Денисэвэй фото.

Үндэр дуугаа үгэхэбди

Баргажанай леспромхозой клуб соо Усть-Баргажан тосхоной модошод, загаһашад, алба хаагшад олоороо сугларжа, СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат Хоца Намсараевич Намсараевтай уулзаба.

Усть-Баргажанай дунда һургуулиин ород хэлэнэй багша нүхэр Соболев түрүүлэн үгэ абажа, уран зохёолшо Хоца Намсараевай ажалябуулга тухай дэлгэрэнгыгээр хэлээ. Нүхэр Намсараев Бурят-Монголой үндэһэн литературые байгуулагша мүн. Энэ хүнэй ажабайдалынь түрэл арад зондоо зорюулагданхай.

Үгэ хэлэгшэд: Усть-Баргажанай загаһанай комбинадай профсоюзай комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр Вокин, леспромхозой партийна организациин секретарь нүхэр Ванин, багша нүхэр Колмакова, загаһанай комбинадай механик нүхэр Нолев болон бусад бурят-монгол арадай үнэн сэхэ хүбүүн Х. Н. Намсараевта барандаа дуугаа үгэхөөр бэлэн байһан тухайдаа мэдүүлбэ.

Эндэхи һунгагшад кандидадтаа олон захяа үгөө. Жэшээнь, байрын гэрнүүдые олоор бариха, Усть-Баргажан тосхондо һургуули, электростанци барюулха, соёл гэгээрэлэй хүдэлмэри һайжаруулха тухай хэлээ. Мүн больницын барилгые шамдуулха, худалдаа наймаа һайжаруулха тушаа олон ажаглалта хэһэн байна.

Һунгагшадай үгэ хэлэһэнэй һүүлээр Хоца Намсараевич Намсараев үгэ хэлээ. Октябриин революциһаа хойшо республикын промышленность болон хүдөө ажахын ямар ехээр хүгжэһэн тухай тобшохоноор хөөрэбэ. Ехэ найдабари үзүүлһэндэнь һунгагшадтаа баясхалан хүргөөд, найдабариинь харюулхын тула бүхы шадалаа зорюулхаб гэжэ нүхэр Х. Н. Намсараев мэдүүлбэ.

Һунгалтын үдэр — мартын 16-да коммунистнууд, партийнабэшэ хүнүүдэй кандидадта үндэр дуугаа үгэхыень эндэхи һунгагшадые нүхэр Шелковников уряалаа.

П. Кондаков.

Этигэл найдабариинь дүүргэхэ

Кабанскын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой загаһашад СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат Прокопий Николаевич Андреевтэй уулзаба. Һунгуулиин 14-дэхи Ранжуровска участогай этигэмжэтэ нюур нүхэр Сушнеев һунгагшадай суглаа нээхэ зуураа, депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдэһэн Байгалай леспромхозой мастер Прокопий Николаевич Андреевэй намтартай суглараашадые танилсуулба. Суглаан дээрэ олохон һунгагшад үгэ хэлэжэ, арадайнгаа эрхим хүбүүд, басагадай түлөө дуугаа үгэхэ байһанаа мэдүүлээ.

Национальностьнуудай Соведтэ һунгаха һунгуулиин 413-дахи Кабанскын округто кандидадаар дэбжүүлэгдэһэн нүхэр Андреев харюугай үгэ хэлэхэдээ, ажалшадай үзүүлһэн этигэл найдабариие бэелүүлхын түлөө хүсэ шадалаа гамнахагүйб гэжэ мэдүүлээ.

Удаань суглаанда хабаадагшад һунгалтын үдэр—мартын 16-да бултадаа ерэжэ, дуугаа үгэхэбди гэһэн һаналтай байһанаа харуулба.

А. Бусурманов.

МАРТЫН 16-най ВОСКРЕСЕНИ—СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДТЭ ҺУНГАХА ҮДЭР

ЭРХИМ ХҮБҮҮД, БАСАГАДАА СССР ГҮРЭНЭЙНГӨӨ ЗАСАГАЙ ДЭЭДЭ ЗУРГААНАЙ ДЕПУТАДУУД БОЛГОЖО НЭГЭН ДУУГААР ҺУНГАЯ!

СУУТА МЕХАНИЗАТОР

Даба Хоборкович Таханов 1913 ондо Түнхэнэй аймагай Жэмһэг нютагай үгытэй таряашанай бүлэдэ түрэһэн байна. 1928 ондо, эхин шатын һургуули дүүргээд байха үедөө, түрэлхидтээ хамта «Путь социализма» коммунада ороһон юм. Энэ хүбүүнэй ажал хүдэлмэридэ абьяастай, дүйтэй байһыень хараад, «хүн болохо багаһаа...» гэдэг арадай үгэ Дабада таараха гэжэ нютагайнь зон хэлсэдэг һэн гэхэ.

...1933 он. Партиин сэсэн мэргэн заабаряар, арад зоной арюун һайхан зорилгоор манай орон дотор хамтын ажал хүгжэн дэлгэрээд, элдэб машина, техникын олошорһоо эхилһэн үе бэлэй.

Тэрэ үеэр нүхэр Таханов Түнхэнэй МТС-эй гушаан колесно тракторай нэгэнэйнь жолоое барижа, жаргалта колхозно байдалай «борозда» таталсаа юм. Ингэжэ 25 жэлэй саана тракторист мэргэжэлтэй болоһон. Тэрэ гэһээр Даба Хоборковичын жолоодоһон трактор, машинаар хэды ехэ газар хахалагдажа, хэды ехэ таряан далай долгилоо гээшэб!

Хоёр жэл тухай армиин албанда амжалтатай ябажа ерээд, 1938 оной зун Хэрэнэй МТС-тэ тракторист болоһон байгаа. 1939 оной намар «Коммунар» комбайнай оньһые ойр зуурахан шудалжа, сезон соо 180 га хадаха нормын орондо, 300 шахам гектар хуряаһан юм.

Һүүлдэнь тракторна бригадын бригадираар хүдэлһэн, 1940 оной намар дахинаа комбайнер болоод, 1941 оной август хүрэтэр ажаллаһан байна.

***

1941 оной июнь... Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайн эхилбэ. Үбгэн поэдэй бэшэһэнэй ёһоор, «ажал бүхэндөө амжалтаар, алхам бүхэндөө илалтаар» ябаха нангин зорилго Эхэ ороноймнай урда табигдаа бэлэй.

Даба Хоборкович нютагайнгаа зон нүхэдөөр, гурбан аха дүүнэртээ хамта Эхэ оронойнгоо жаргалта байдалые, жабхаланта үглөөдэрые хамгаалалсахын тула Советскэ Армиин зэргэдэ жагсаад, дүшэн хоёр оной августда байлдаанда оролсожо, дайшалхы замаа эхилээ һэн. Тэндэ—Сталинград шадар лэ «халуун шулуу долёожо», үбэлэй 3—4 һарын туршада үдэр һүнигүй ябажа гараа. Донской фронтын сэрэгшэдтэй хамта Сталинградай оршондо дайсанаа даралсаад, Харьков шадар Хоёрдохи Украинска фронтдо ябалсан, Белгород шадар Хойто Донецэй оборонодо хабаадалсаа һэн.

Удаань Красногород, Кировоград болон бусад хото, тосхонуудые сүлөөлэлсөөд, Ясса шадар 1943 оной августын 20 хүрэтэр дайлалдаһан байна. Ингэжэ Эхэ оронойнгоо нангин дайдаһаа хариин бузар дээрмэшэдые намналсан, Румыни, Венгри, Чехословаки, Австри болон Германиин хэдэ хэдэн город, тосхонуудые сүлөөлэлсөө.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайе илалта түгэсөөр дүүргэлсээд, ахалагша сержант Даба Хоборкович Таханов 1945 оной декабрьда түрэл бурят орондоо, түрэһэн Түнхэн нютагтаа ерээ һэн. Нүхэр Таханов үнэн сэхэ, эрэлхэг зоримгойгоор дайлалдаһанайгаа түлөө гурбадахи зэргын «Алдар» орденоор, «Дайшалхы габьяагай түлөө», «Сталинградай оборонын түлөө» гэхэ мэтэ хэдэн медаляар шагнагданхай.

***

1946 ондо Армиһаа һаяхан табигдажа ерэһэн нүхэр Таханов Жэмһэгэй сомоной «Путь Ленина» колхозой түрүүлэгшын орлогшо, мүн партийна организациин секретарь боложо хүдэлөө һэн.

Хүтэлбэрилхы, партийна хүдэлмэриин дүй дүршэлөөр багашье һаа, нүхэр Таханов колхозойнгоо коммунистнуудта, түрүү колхозни-гуудта түшэглэн, шэнэ ажалдаа шармайн ороо бэлэй.

Түбхын түрүүн таряалангай ургаса дээшэлүүлхэ гэжэ эдэбхитэдтээ хамта зүбшэлэн хараалаад, хоёр жэл тухай хүдэлхэ зуураа, 400 гектар шахам боро газарта тарилга хэжэ, ургасыень хоёр дахин дээшэлүүлэлсээ. Мал ажалынь мүн лэ дэбжэжэ захалаа һэн, һү, тоһо, мяхашье нэмэжэ эхилһэн байгаа.

Тиигэжэ «Путь Ленина» колхоз олзо ехэтэй, таряа талха горьтойгоор хубаадаг болоодхёо. Нүхэр Таханов дахинаа Хэрэнэй МТС-тэ эльгээгдэжэ, хэдэн жэл комбайнераар хүдэлһэнэй удаа, гээгдэнги тракторна бригадын бригадираар томилогдоод, тэрэнээ ойр зуурхана түрүүшүүлэй нэгэн болгоо. Даба Хоборкович тэрэ гэһэнһээ хойшо ходо бригадираар ажаллажа байдаг.

Үнэн сэхэ, үндэр ехэ бүтээсэтэ ажалайнгаа түлөө Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкэдэ хоёр дахин хабааданхай. «Шэнэ газар элдүүрилэн ашаглаһанай түлөө» медаляар, ВСХВ-гэй хоёр медаляар шагнагдаһан байна.

Тэрээнһээ гадна, Д. Х. Таханов Хүндэлэлэй зурган грамотаар, тэрэ тоодо БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй хоёр грамотаар шагнагданхай.

Дүй дүршэл ехэтэй, үнинэй механизаторнуудай нэгэн гэжэ МТС-тээ, бүхы республика дотороо энэ нүхэр суурханхай. Мүнөө трактористын, комбайнерай, механигай—гурбан мэргэжэлтэй болонхой.

Түрүү дүй дүршэл шудалха гэжэ ехээр оролдодог, мэдэхэ шадаха юумэеэ механизатор хүбүүд, басагадта хэлэжэ үгэдэг юм. Жэшээнь, 68 залуушуулые трактористын, арбаад хүниие комбайнерай мэргэжэлтэй болгоо. Д. Х. Тахановай хүтэлбэрилдэг бригадынхид мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ, шэнэ юумэ шудалха гэжэ оролдодог заншалтай. Гансахан 1957 ондо бригадынь долоон хүн курсада һураад ерээ.

Национальностьнуудай Соведтэ һунгаха һунгуулиин 412-дохи Түнхэнэй округ

Иимэ ажалша бэрхэ, оролдосотой габшагай бригадирай хэжэ байһан, хэһэн ажалынь һайшаалтай. Нүхэр Тахановай бригада 1956 ондо тракторна хүдэлмэриингөө түсэбые үлүүлэн, 113 процент дүүргээ. Элдүүрилһэн 1157 гектар газарайнь га бүриһөө дунда жэшээгээр 16,2 центнер ургаса абтаһан байна. 1957 ондо тракторна хүдэлмэрээ амжалтатайгаар дүүргэжэ, ган гасуур байбашье һаань, гектар бүриһөө дунда жэшээгээр 12 центнер ургаса абаһан байна. Һүүлэй үедэ Д. Х. Тахановай тракторна бригада 700 шахуу гектар шэнэ газар элдүүрилэн, нилээд ехэ таряа ургуулаа.

Нүхэр Таханов дүй дүршэлөөр ехэ механизатор байхаһаа гадна, олониитын ажал хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаададаг. Партиин айкомой гэшүүнээр хэдэн дахин, КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой гэшүүн боложо хоёрдохёо һунгагдаһан байна.

Трактор, машина заһабарилха даабаряа энэ жэлэй эхеэр дүүргэһэн Даба Хоборковичын бригада харьяата колхоздоо хабарай тарилга хэхээр бэлэн—зэмсэг түгэс зэһэнхэй.

Энэ бригадынхид намартаа 800—900 гектар талмайн һолоомо суглуулжа, һүрилһэн юм. Эдэнэр хоёр фермын кормозапарнигые хүдэлгэнэ, барилга хэлсэнэ. Бригадынь 7 хүн мүнөө хоёр квартиратай гэр барижа байнхай. Бэшэниинь хабар хүдэлхэ газартаа полевой стан, кухни, бани гэхэ мэтые барижа эхилээ.

Хабартаа хэды шэнээн хүдэлмэри хэхэтнайб гэжэ асуухада, Даба Хоборкович:

—Бригадымнай хэхэ ажал ехэ. Жэшээнь, 800 гектар газарта таряа, 600 гектарта тэжээлэй культура тариха байнабди. Гектар бүриһөө дунда зэргээр 14 центнер оропһо, 16—17 центнер шэниисэ абаха зорилготойбди.

Хэлэһэнээ хэрэг дээрэнь дүүргэхэ гээшэ бидэнэй, механизаторнуудай хүндэтэ хэрэг гээшэ ааб даа,—гээд харюусаба.

Коммунистнууд, партийнабэшэ хүнүүдэй бата нэгэдэлэй кандидат Даба Хоборкович Тахановые СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведтэ депутат болгожо нэгэн дуугаар һунгая!

А. МАНГАТХАНОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Сэлэнгын аймагай, һунгуулиин; Ташарай участогай агитпунктда һунгагшад газетэ, журналнуудые уншажа байна. А. Егоровой фото.

БМАССР-эй Верховно Соведэй зургаадахи сесси

1958 ондо БМАССР-эй арадай ажахы хүгжөөхэ гүрэнэй түсэб тухай

Гүрэнэй түсэблэлгын комиссиин түрүүлэгшэ, депутат Л. Я. ЕГОРОВАГАЙ элидхэлһээ

1. 1957 оной Гүрэнэй түсэбэй дүүргэлтын гол дүнгүүд

Коммунистическэ партиин XX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, республикымнай ажалшад 1957 ондо ажахы болон соёл культураяа нилээд амжалтатайгаар саашадань хүгжөөгөө.

1957 ондо Коммунистическэ партиин үүсхэлээр промышленностиин, барилгын хэрэг хүтэлбэрилгэ шэнэдхэн табигдаһан байна. Энэ ушар манай арадай ажахые саашадань бүри түргэнөөр хүгжөөхэ арга нүхэсэл боложо үгөө.

Республикын промышленность 1957 ондо продукци гаргаха түсэбөө 103 процент дүүргээ. Тиигэжэ 1956 онойхидо орходоо 3 процентээр ехэ продукци гаргагдаһан байна.

Бүхы министерствонүүд, управленинүүд, арадай ажахын соведэй мэдэлдэ ородог предприятинууд, Улан-Үдын паровозо-вагонно завод, олзоборилгын коопераци 1957 ондо түсэбүүдээ дүүргэһэн, үлүүлэн дүүргэһэн байна.

Нүүрһэ малтан абаха, электроэнерги гаргаха, модо шэрэхэ, хюрөөдэхэ, сонхын шэл гаргаха түсэбүүд үлүүлэн дүүргэгдээ.

Зүгөөр олохон предприяти түсэбүүдээ дүүргэжэ шададаггүй байха юм. Нютагай, кооперативна промышленностиин 19 предприяти үнгэрэгшэ жэлдэ гүрэнэй түсэб дүүргэжэ шадаагүй.

БМАССР-эй эдеэ хоолой промышленностиин министерствын 4 предприяти түсэбөө дүүргээгүй. Тиихэдэ бүтээн гаргадаг продукциинь шанар муу байдаг.

Барилгын материалнуудай промышленностиие хүгжөөхэ тухай БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет горьтой анхарал табидаг. Барилгын материалнуудай промышленностиин управлениин предприятинууд жэлэйнгээ түсэбүүдые дүүргэһэн, үлүүлэн дүүргэһэн байна.

Нютагай промышленностиин предприятинууд ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, өөрын үнэ химдаруулха даалгабаринуудаа хангалтагүйгөөр дүүргэнэ. Олон предприяти ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэбөө дүүргээгүй.

Хүдөө ажахые эрид ехээр хүгжөөхэ зорилгоор парти, правительствын абаһан хэмжээнүүдэй ашаар республикын колхоз, МТС, совхозууд 1957 ондо хүдөө ажахын продукт нилээд ехээр абаһан байна.

Һү, мяха, тоһоной хүн бүхэндэ хүртэсын талаар Америкын Холбоото Штадуудые ойрын жэлнүүдтэ хүсэхэ тухай партиин ЦК-гэй уряае хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд үргэнөөр дэмжээд, бодото хэрэг дээрэ бэелүүлжэ байнхай. Республикын колхоз, совхозууд 1957 ондо бүхы түрэлэйнгөө малые олон болгоһон, ашаг шэмыень нилээд дээшэлүүлһэн байна. Үнеэн бүриһөө дунда зэргээр һү һаалга колхозуудта 32 процентээр, совхозуудта —41 процентээр, хонин бүриһөө дунда зэргээр ноһо хайшалалга колхозуудта 18 процентээр, совхозуудта 17 процентээр нэмээ.

1957 ондо республика соо хонинной 4 совхоз шэнээр эмхидхэгдээ. «Эрдэм» совхоз горьтойгоор үргэдхэгдэһэн байна. Республикын МТС-үүд 1957 ондо шэнэ техникэ олоор абажа, зөөлэн хахалалгада оруулжа тоолобол хүдэлмэриингөө түсэб нэгэ бага үлүүлэн дүүргэһэн байна.

Гэхэтэй хамта Закаменай, Нарһатын, Хамнигадайн МТС-үүд үшөөл һулаар ажаллаа.

Тэжээл элбэгээр бэлдэхэ зорилго республика дотор үшөөл муугаар шиидхэгдэнэ. Тэрээнһээ боложо мал олоор гарзална, һубайрнашье.

1956 онойхитой сасуулбал, капитальна барилгада мүнгэ һомололго үнгэрэгшэ жэлдэ 128 процент болоһон байна. Гүрэнэй предприятинууд, эмхи зургаанууд нёдондо хамта дээрээ 115 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай гэр байра бариа. Гэбэшье, бүхы дээрээ республика дотор капитальна барилгын түсэб дүүргэгдээгүй. Улан-Үдэдэ барилга юундэ муугаар хэгдэнэб гэхэдэ, «Бурмонголстрой» трест 1957 ондо барилга хэхэ даалгабаряа дүүргэжэ шадаагүй. Энэ трест барилгын хүдэлмэри бодомжогүйгөөр, муугаар эмхидхэдэг, түрүүшүүлэй дүй дүршэл дэлгэрүүлдэггүй, шэнэ техникэ һулаар хэрэглэдэг байха юм.

Эд бараанай эрьесын түсэб 1957 ондо бүхы дээрээ республика дотор 102 процент дүүргэгдээ. Зүгөөр худалдаа наймаанай 15 организаци түсэбөө дүүргэжэ шадаагүй.

Үнгэрэгшэ жэлдэ республикын хүн зониие медицинскэ талаар хангалга зарим зэргээр һайжарһан болобошье, энэ хэрэгтэ дутуунууд үшөөл олон. Врачууд дуталдана.

Арадай ажахые хүгжөөхэ хэрэгтэ бии байһан дутуунуудые зайсуулха хэмжээнүүд Гүрэнэй түсэблэлгын комиссиин зүгһөө абтаха байна.

II. 1958 ондо БМАССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ түсэбэй гол хараанууд

Ажахыгаа саашадань хүгжөөхэ, арадай байдал һайжаруулха, гэгээрэл болбосоролынь дээшэлүүлхэ зорилгоор парти, правительствын гаргаһан түүхэтэ шиидхэбэринүүдтэ үндэһэлэн 1958 ондо республикын арадай ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэб зохёогдоһон байна. Ойрын 5—7 жэл соо бэелүүлхээр парти, правительствын хараалһан гол зорилгонуудые дүүргэхэ ябадал арадай ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэб соо хараалагданхай.

Хүндэ промышленность, жэшээлбэл, нүүрһэнэй, үнгэтэ металлай, ой модоной, барилгын материалнуудай, металл болбосоруулдаг промышленность 1958 ондо үлэмжэ ехээр хүгжөөгдэхэ. Мүн тэрэшэлэн арадай хэрэглэлэй эд бараан, хүдөө ажахын продуктнууд нилээд нэмээгдэхээр хараалагдаһан байна. Энэ хадаа БМАССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ гол зорилгонууд болоно. Тиимэһээ республика дотор капитальна барилга хэхэ хэрэгтэ Федерациин правительство тон ехэ мүнгэ зөөри һомолхоор хараална. Ороной Зүүн зүгтэхи байгаалиин баялигые түргэнөөр, улам ехээр хэрэглэдэг болохо тухай КПСС-эй XX съездын директивэнүүд арадай ажахын түсэб дотор хараада абтаһан байна. Союзай правительствын шиидхэбэреэр Бурят-Монголой Геологическа Управлени байгуулагдаа. Республикын байгаалиин баялиг бүри амжалтатайгаар ашаглаха хэрэгтэ энэ управлени ехэ үүргэ дүүргэхэ болоно.

Бүхы промышленна продукциин ниитэ хэмжээн мүнөө жэлдэ 1957 онойхидо орходоо 251,3 миллион түхэригөөр ехэ болохоор хараалагдаа. Промышленна продукци бүтээхэ түсэб дүүргэхын тулада нютагай промышленностиин предприятинууд хамагай түрүүндэ шэнэ техникэ, түрүү технологи үргэнөөр хэрэглэхэ, предприятиингаа хүсэ шадал һайнаар ашаглаха ёһотой.

Улам олоор хэгдэжэ байһан барилгые нютагай барилгын материалаар хүсэд хангаха гээшэ промышленностиие хүгжөөлгөөр мүнөө жэлдэ бэелүүлэгдэхэ шухала зорилгонуудай нэгэн болоно.

Һүүлэй гурбан жэлэй турша соо республикын хүдөө ажахые хүгжөөлгэдэ 69 миллион түхэриг гаргашалагдаа. 1958 оной түсэбэй ёһоор хүдөө ажахын бүхы продуктнууд бүри ехээр үйлэдбэрилэгдэхөөр хараалагдаһан байна.

Колхозуудта 36,2 процентээр, совхозуудта 30,7 процентээр орооһо таряа ехээр ургуулжа абаха гэжэ түсэбөөр хараалагдаа. Энээниие түйлаад байхадаа республикын колхоз, совхозууд гүрэндэ таряа тушааха даалгабаряа дүүргэжэ; адуу малаа ороoһо таряанай зүйлөөр хүсэд хангажа, колхозни-гуудай ажалта үдэртэ бүри ехэ таряа хубаажа шадаха байна. Бичурын, Мухаршэбэрэй, Кударын аймагуудта сахарай свёкло бүри ехээр ургуулан абахаар хараалагдана.

Хүдөө ажахын бүхы культурануудай ургасые дээшэлүүлхэ гээшэ республикын газар таряалан хүгжөөхэ гол зорилго болоно. Энэ зорилго дүүргэхын тулада таряан ажалаа шадамар һайнаар эрхилдэг болохо, үрэһэ ургуулан абалгые гүримшүүлхэ хэрэгтэй. Ургаса дээшэлүүлхын тулада манай эрхэ байдалда пар ехээр хахалха, уһалагдадаг газараа үргэдхэхэ, тарилга хаһа саг соонь хэжэ, һайнаар харууһалха хэрэгтэй. Ороoһо таряа бүри ехээр абадаг болохын тулада 1958 ондо республикын бүхы колхозуудта амяарлан хуряаха шухала.

Ороoһо таряа бүри ехээр абадаг болохын, тэжээл элбэгээр бэлдэхын тулада 1958 ондо шэнэ газар нэмэжэ элдүүрилхэ, бүртэг шугы арилгаха, ургаса муутай шалан, бэлшээринүүдые хахалжа тарилга хэхэ хэрэгтэй.

Эдеэ хоолдо, мүн малай тэжээлдэ хэрэглэхын тулада хартаабха, овоощь бүри ехээр тариха хэрэгтэй.

Кукуруза тарижа силос бэлдэхэдэ ехэ таарамжатай. Тиимэһээ республикын хүдөө ажахын хүгжэлтэд энэ ургамалай тарилга бүри ехэ болгохо, ургасыень дээшэлүүлхэ хэмжээ абаха ёһотой.

1958 оной түсэбэй ёһоор һү, ноһо, мал ажалай бусад продуктнуудые бүри ехээр абахаар хараалагданхай.

Хонидой тоо 1958 ондо совхозуудта 1236,8 мянган, совхозуудта—123,5 мянган толгой болохо ёһотой.

Элдүүриин газарай 100 гектар бүридэ нютагай онсо илгаатай үүлтэрэй малые абан үнеэдэйнгээ тоо дахин олон болгохо шухала.

Мүнөө жэлдэ шэнэ электростанцинууд баригдажа, 27 колхоз, 4 совхоз, 3 МТС, 3 аймагай түбүүд электричествотэй болохо.

Республика доторой зам харилсаанда автомобильна транспорт шухала һуури эзэлнэ. Мүнөө жэлдэ Читын, Баргажанай хоёр, Оймур Сухая хоёрой хоорондохи харгы заһалга, Турка голой дээгүүр хүүргэ барилга үргэлжэлүүлэгдэхэ. Посольск Исток (Кабанскын аймаг) хоёрой хоорондохи зам хүсэд заһабарилагдаха, Улан-Үдэ Турантаева хоёрой хоорондохи 50 километр харгы шэнээр заһагдаха.

Республика дотор капитальна барилга 1957 онойхидо орходоо мүнгэ хахад дахин мүнөө жэлдэ ехэ болохо юм. 1958 ондо 25 промышленна предприятиин барилга дүүргэгдэжэ, ашаглалгада үгтэхэ. Цех, мастерской болон комбинат шэнээр баригдаха. Мүн трамвай, водопровод, канализаци гэхэ мэтын барилга үргэлжэлүүлэгдэхэ.

Гэр байра барилгада 150 миллион түхэриг һомологдохо юм. Тэрэнһээ гадна, хүдөө нютагай колхознигуудай өөһэдын зөөреэр мянган гаран байрын гэр бариха байна. Һургуули, больница, культурна ажаһуудалай бусад барилганууд ехээр хэгдэхэ юм.

БМАССР-эй нютагай промышленностиин бүхы предприятинууд 1958 ондо ажалай бүтээсэ 5 процентээр, барилгада 5 процентээр дээшэлүүлхээр хараалагданхай.

1958 оной арадай ажахын түсэбэй ёһоор арад зоной байдал саашадань һайжаруулха, соёл болбосоролыень дээшэлүүлхэ хэмжээнүүд хараалагданхай.

1958 оной гүрэнэй түсэбэй ёһоор республикын бүхы аймагууд болон городуудай арадай ажахы саашадаа хүгжөөгдэхөөр хараалагдаа.

Нүхэд депутадууд! 1958 оной гүрэнэй түсэбэй дүүргэлтэ олониитын зохёон байгуулхы эдэбхи хэлые хаһа саг соонь, зүбөөр сүүлэн эмхидхэлгэһээ, арадай ажахын бүхы һалбаринуудта социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлгэһээ нилээд дулдыдаха болоно.

СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтын үдэрые эрхимээр угтахын түлөө мүрысэжэ байһан республикымнай ажалшад 1958 оной гүрэнэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэжэ, коммунизм байгуулха, дэлхэй дээрэ эб найрамдал сахин хамгаалха хэрэгтэ туһа нэмэри оруулхын тулада бүхы шадалаа гаргажа оролдохо байһаниинь лабтай.

БМАССР-эй Верховно Соведэй 6-дахи сесси.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: депутадууд А. Ф. Голощапова, И. В. Балалаешников, Д. ...саулов, Х. Д. Абидуева гэгшэд заседаниин заһарта хөөрэлдэжэ байна. А. Мантаевай фото.

БМАССР-эй Верховно Соведэй зургаадахи сесси

БМАССР-эй 1958 оной Гүрэнэй бюджет, БМАССР-эй 1957 оной Гүрэнэй бюджедэй дүүргэлтэ тухай

Финансын министр депутат К. М. МАДАЕВАЙ элидхэлһээ

...хэд депутадууд! Республикын ... оной Гүрэнэй бюджедэй дүүр-...тэ тухай тоосоое БМАССР-эй ...истрнүүдэй Совет Верховно Со-...й баталамжада табижа байна. ...оной Гүрэнэй бюджет орошоо-...106 процент, гаргашаараа 105 ...ент дүүргэгдээ. Үнгэрэгшэ жэл-...раалагдаһанда орходоо 20 мил-...895 мянган түхэригөөр ехэ ...оо ороһон байна. ...адай ажахые хүгжөөлгэдэ үн-...шэ жэлдэ Гүрэнэй бюджедһээ 66 миллион 324 мянган түхэриг гаргашалагдаа. Энэнь 1956 онойхидо орходоо 10 миллион 312 мянган түхэригөөр ехэ юм. Социально-культурна хэмжээ-ябуулгануудта 242 миллион 140 мянган түхэриг гэхэ гү, али 27 миллион 333 мянган түхэриг 1956 онойхиһоо ехээр гаргашалагдаа.

1957 оной Гүрэнэй бюджедэй дүүргэлтын юрэнхы дүнгүүд иимэ байна.

БМАССР-эй 1958 оной Гүрэнэй бюджедэй орошонууд

...МАССР-эй 1958 оной Гүрэнэй ...жет үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орхо-...19 миллион 42 мянган түхэри-...ехэ байха.

...циалистическэ ажахын олзоһоо ...миллион 400 мянган түхэриг ...ССР-эй 1958 оной Гүрэнэй ...жедтэ орохоор тодорхойлогдоо. ...хадаа бүхы орошынь 70 про-...т болохо байна. Бурят-Монголой ...архозой предприятинуудһаа 400 ...лион түхэригэй эрьесын налог ...боор хараалагданхай. Тэрээнһээ ...аран миллион түхэригынь рес-...икын бюджедтэ орохо байна.

...ССР-эй Верховно Соведэй Пре-...зиумэй 1957 оной сентябриин 12-...указай ёһоор мүнөө жэлдэ кол-...удһаа олзын налог татагдаха ...Энэ жэлдэ колхозуудһаа 26 ...лион түхэриг олзын налог оро-...хараалагдана. Энэ налог бул-...а республикын бюджедтэ оро-... Үнгэрэгшэ жэлдэ колхозуудһаа ...ион налогуудай оройдоол 35 ...центнь республикын бюджедтэ ...ион байгаа. Нёдондо МТС-үүдэй ...ын 50 процентнь республикын ...жедтэ ороһон байгаа һаа, мү-...жэлдэ 70 шахуу процентнь оро-...байна. Энэнь 20 миллион 818 ...ган түхэригөөр тодорхойлогдо-... Предприятинууд болон ажахын ...низацинуудай олзоһоо 1958 ...о республикын бюджедтэ 39 ...лион 924 мянган түхэриг оро-...хараалагдана. Энэ хадаа 1957 ...ихиһоо 8 миллион 600 мянган ...ригөөр ехэ.

...нгэрэгшэ жэлдэ олон предприя-...ажахын организацинууд бюд-...тэ орохо түлөөһэеэ хүсэд ...ээ. Гэбэшье, гарзатайгаар хү-...дэг предприятинууд, ажа-...организацинууд үшөөл бии. ...шээлхэдэ, Торинн, Яруунын, Хо-...ын промкомбинадууд нёдондо ...галтагүйгөөр хүдэлһэн дээрэ-...хамта дээрээ 62,0 мянган түхэ-...олзо оруулха байһан аад, 90,0 ...ган түхэригөөр гарзатаа.

...ромышленна продукциин өөрын ...химдаруулха, алмалта хэхэ гээ-...арадай ажахын һалбаринуудта мүнгэ һомолхо хэрэгтэ ехэ удхашанартай. Олон промышленна предприяти продукциин өөрын үнэ химдаруулха даалгабарие жэлһээ жэлдэ дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур ехэ нөөсэлгэ хэдэг байна.

Гэхэ зуура, Сүхын арһанай завод, Кяхтын гуталай фабрика, Улан-Удын пивын завод болон бусад зарим предприятинууд продукциингаа өөрын үнэ химдаруулха даалгабаряа дүүргэдэггүй байна.

Ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ гээшэ мүн лэ ехэ удхашанартай. Республикын зарим предприятинууд ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ даалгабаряа дүүргэдэггүй, тиигээд хүдэлмэришэдые олоор барижа, салин хүлһэ түлэхэ фондоёо үлүүлжэрхидэг байна.

Республикын предприятинуудай эрьесын мүнгэ зөөри дээшэлүүлхын тулада 1958 ондо 8 миллион 290 мянган түхэриг һомологдохо байна. Эрьесын мүнгэ зөөриие зүбөөр хэрэглэдэг байха шухала. Зарим предприятинууд түүхэй эд үлүүгээр абажархёод, даража байдаг ушар тохёолдоно бшуу.

Үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо 1958 ондо эд бараанай эрьесын хэмжээн нилээд дээшэлхэ юм. Энэ хадаа хүн зоной хэрэглэмжэ бүри һайнаар хангаха арга олгохо байна.

1958 ондо зонһоо татагдаһан налогоор 76 миллион 269 мянган түхэриг бюджедтэ орохо. Энэ хадаа үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ 3 миллион 854 мянган түхэригөөр бага.

1957 ондо тараагдаһан урьһаламжаһаа мүнөө жэлдэ 7 миллион 300 мянган түхэриг олзо орохо байна. Тэрэшэлэн 1958 ондо лотерейн билет, гүрэнэй дотоодын гурбан процентнэ урьһаламжа тараалгаһаа 6 миллион 400 мянган түхэриг бюджедтэ орохо байна.

Гүрэнэй мүнхэлэлгын хэрэгые республика дотор бүри үргэдхэхэ шухала. 1957 ондо гүрэнэй мүнхэлэлгөөр орохо мүнгэ зөөриин түлөөһэн, тэрэ тоодо һайн дуранай мүнхэлэлгөөр орохо түлөөһэн 104 процент дүүргэгдэһэн байна.

БМАССР-эй 1958 оной Гүрэнэй бюджедэй гаргашанууд

...958 ондо республикын арадай ...хые хүгжөөхэ хараануудта үн-...лэн БМАССР-эй Гүрэнэй бюд-...эй гаргашанууд тодорхойлогдо-... байна.

...Арадай ажахые хүгжөөлгэдэ 56 ...лион 888 мянган түхэриг, со-...ально-культурна хэмжээ-ябуул-...а—295 миллион 528 мянган тү-...риг, гүрэнэй аппарадай гаргаша-... 24 миллион 26 мянган түхэриг ...гашалагдахаар хараалагдаа. ...Бюджедэй мүнгэ зөөри ингэжэ ...барилга ажахы болон культурые ...жөөхэ, ажалшадай байдал улам ...жаруулха тушаа парти, прави-...льствын табиһан зорилгонуудтай ...рин зохилдоно.

...1958 ондо арадай ажахые хүг-...өөлгэдэ республикын бюджедһээ ... миллион 888 мянган түхэриг зо-...улагдаха байна. РСФСР-эй бюд-...едһээ мүнөө жэлдэ 135 гаран мил-...он түхэриг МТС-үүдтэ үгтэхэ юм. ...Гүрэнэй гаргаша дээрэ байдаг ...дөө ажахын эмхи зургаануудые ...нгахын, мал болон таряан ажа-... талаар олониитын ба бусад ...мжээ абахын тулада БМАССР-... Хүдөө ажахын министерство рес-...бликын бюджедһээ 10 миллион ...хэриг гаргашалха.

Гэр байра шэнээр барихын, хуушан байрануудые заһабарилхын, городууд болон аймагай центрнүүдые болбосон зохид түхэлтэй болгохын тулада үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо 6,9 процентээр ехэ гэхэ гү, али 20 миллион 450 мянган түхэриг 1958 ондо гаргашалагдаха.

1958 ондо социально-культурна хэмжээ-ябуулгануудта 295 миллион 528 мянган түхэриг гаргашалагдаха байна. Энэнь 1957 онойхидо орходоо 23 миллион 322 мянган түхэригөөр ехэ. Арадай гэгээрэлэй гаргашануудта 88 миллион 870 мянган түхэриг зорюулагдаха юм. Һурагшадай тоо 105 мянга 940 хүн болохо байна. Интернат һургуулинуудта 1020 хүн һураха. Эдэнэй гаргашада 8 миллион 500 мянган түхэриг һомологдохоор хараалагдана. Хүүгэдэй сад болон байшангуудай гаргашада 19 миллион 80 мянган түхэриг үгтэхэ юм. Кадрнуудые бэлэдхэлгэдэ 12 миллион үлүүтэй түхэриг гаргашалагдаха.

Соёл культурын эмхи зургаануудай гаргашада, наука, искусство, хэблэлые саашадань хүгжөөлгэдэ 29 миллион 198 мянган түхэриг гэхэ гү, али үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо 4 миллион 502 мянган түхэриг ехээр һомологдоо.

Бурят-Монгол искусство, литературын декадада бэлэдхэлгэдэ мүнөө жэлдэ 1887 мянган түхэриг гаргашалагдаха байна.

Элүүрые хамгаалгада 112 миллион 431 мянган түхэриг һомологдоо. Пенси болон туһаламжада 1751 мянган түхэриг һомологдохоор хараалагдана. Энэ хадаа үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ 103 мянган түхэригөөр ехэ. Улан-Удэдэ физкультурын байшан барихын тулада 500 мянган түхэриг гаргашалагдаха.

Гүрэнэй эмхи зургаануудай гаргашада бюджедһээ 24 миллион 26 мянган түхэриг һомологдохоор хараалагдана. РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй 1958 оной январиин 10-най тогтоолой ёһоор штатна хүдэлмэрилэгшэд үсөөн болгогдохо юм. Тиимэһээ энээндэ гаргаша үшөө бага болохо байна.

1958 ондо аймаг, городуудай бюджедүүдтэ социально-культурна хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлхын тулада 209 миллион 323 мянган түхэриг һомологдоо.

***

Республикын арадай ажахые, социально-культурна хэмжээ-ябуулгануудые, бусад хэрэглэмжэнүүдые хүсэдөөр хангахын тулада ехэ мүнгэ зөөри элсүүлхээр БМАССР-эй 1958 оной Гүрэнэй бюджедээр хараалагдаа.

Арадай ажахын түсэбые, БМАССР-эй 1958 оной Гүрэнэй бюджедые дүүргэхэ, үлүүлэн дүүргэхэ зорилгые Бурят-Монголой ажалшадай амжалтатайгаар шиидхэхэ байһаниинь лабтай.

***

БМАССР-эй Верховно Соведэй Бюджетнэ комиссиин түрүүлэгшэ депутат **П. Е. Ножкин** нэмэлтэ элидхэл хэхэдээ иигэжэ хэлээ.

Бюджетнэ комисси БМАССР-эй 1958 оной Гүрэнэй бюджедые хаража үзөөд, энэ бюджет республикын арадай ажахын түсэбтэй тааралдуулан зохёогдонхой, түсэбөөр хараалагдаһан хэмжээнүүдые мүнгэ зөөреэр хангажа шадаха байна гэжэ тоолоно.

Тиихэтэй хамта, промышленна предприятинуудай хүдэлмэри һайжаруулһанай, элдэб гарза гаргаша хорооһоной ашаар 1958 оной бюджедэй орошые 1110 мянган түхэригөөр нэмээжэ болохо гэжэ Бюджетнэ комисси тоолоно. Тиихэдээ энэ нэмэлтэ мүнгые гэр байрын, культурно-ажаһуудалай байшангуудые барилгада, ажалшадые хангалгада зорюулхада таарамжатай гэжэ тоолоно.

Бюджедые Бюджетнэ комиссиин хаража үзэхэ үедэ зарим хэмжээ-ябуулгануудта бюджедээр мүнгэ һомололгые ехэ болгохо тухай зарим министерство, аймаг, городуудай Соведүүдэй гүйсэдкомуудһаа зууршалганууд ороһон байна.

Эдэ материалнуудые хаража үзөөд байхадаа научно-шэнжэлэлгын хүдэлмэри үргэдхэхын тулада 100 мянган түхэриг соёлые шэнжэлхэ институтда нэмэжэ үгэхөөр гэжэ Бюджетнэ комисси тоолоно. Бусад гуйлтанууд республикын Министрнүүдэй Соведэй үзэмжэдэ дамжуулан үгтэхэ байна.

Гадна, Бурят-Монголой хүдөө ажахын техникумэй байшангай барилга эхилхын, мүн һуралсалай-туршалгын ажахын хамтын байра заһабарилхын тулада БМАССР-эй Хүдөө ажахын министерстводэ 250 мянган түхэриг нэмэжэ үгэхэдэ болохоор байна.

Бюджетнэ комиссиин оруулһан нэмэлтэнүүдые хараадаа абаад, 1958 оной Гүрэнэй бюджедые баталха гэһэн дурадхал Бюджетнэ комисси оруулна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: БМАССР-эй Верховно Соведэй 6-дахи сессиин заседаниин зал соо. А. Мантаевай фото.

1958 ондо БМАССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэб, БМАССР-эй 1958 оной гүрэнэй бюджет, 1957 оной бюджедэй дүүргэлтэ тухай элидхэлнүүд тушаа үгэ хэлэлгэ

Мухаршэбэрэй аймагай Шаралдайн һунгуулиин округһоо депутат **Л. Ц. Цыренов** түрүүлжэ үгэ хэлээ. Мухаршэбэрэй аймагай ажалшад 1957 ондо арадай ажахын түсэбые бүхы дээрээ 101 процент дүүргээ. Гэбэшье, нютагай, кооперативна промышленностиин 6 предприятинууд cooһoo гансахан олзоборилгын артель түсэбөө дүүргээгүй гэжэ нүхэр Цыренов тэмдэглээ. Аймагай бюджет үнгэрэгшэ жэлдэ орошын талаар 103,4 процент, гаргашаараа 98,8 процент дүүргэгдэһэн байна.

Нёдондо А. Матросовой нэрэмжэтэ артелиин түсэбөө дүүргээгүй байһан, мельпищекомбинадай 120 мянган түхэригөөр гарзада ороһоной түлөө аймсоведэй гүйсэдком зэмэтэй гээшэ. Гэбэшье, эдэ предприятинуудай муугаар хүдэлмэрилһэнэй түлөө Бурпромсовет, Эдеэ хоолой зүйлнүүдэй промышленностиин министерство мүн лэ зэмэтэй. Юуб гэхэдэ, дурсагдаһан предприятинуудай ямар шалтагаанаар гээгдэдэгые тэдэнэр һайнаар шэнжэлдэггүй, бодото туһаламжа үзүүлдэггүй байна. Мельпищекомбинадай хүдэлмэридэ Эдеэ хоолой зүйлнүүдэй промышленностиин министерство тусгаар анхарал хандуулдаг болохо ёһотой гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглээ.

Мухаршэбэрэй дунда һургуулиин байшан барилгада, аймагай центртэ дүрбэн байратай гэр, гал аюулһаа һэргылхэ депо барихын тулада мүнгэ зөөри нэмэжэ үгэхэ тухай нүхэр Цыренов гуйлта хэһэн байна.

Республикын 1958 оной Гүрэнэй бюджедые Бюджетнэ комиссиин заһабари оруулалсаад баталхые дурадханаб гэжэ депутат Цыренов үгынгөө түгэсхэлдэ хэлээ.

Һүүлэй жэлнүүдтэ манай республика малайнгаа тоо олон болгожо, үүлтэрыень һайжаруулжа байнхай. Колхоз, совхозууднай мал ажалай продуктнуудые гүрэндэ тушааха түсэбөө дүүргэдэг болоо байна гэжэ депутат **И. А. Спирюхов** (Улан-Удэ городой Некрасовска һунгуулиин округ) хэлээ.

Малай үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэриин хангалтагүйгөөр табигдаһан тухай саашань нүхэр Спирюхов хэлэһэн байна. Республикын колхоз, совхозуудта үүлтэртэ мал жэл бүри олоор үгэжэ, гүрэмнай ехэ туһаламжа үзүүлнэ. Һүүлэй табан жэл соо республикадамнай 8920 үнеэн асарагдаа. 1955 ондо 10460 һайн үүлтэрэй залуу хуса асарагдаһан байгаа. Гүрэнэй зүгһөө үзүүлэгдэһэн энэ туһаламжа малай үүлтэр һайжаруулха хэрэгтэ нүлөөлһэниинь лабтай. Энээниие юун гэршэлнэб гэхэдэ, республикын колхозууд һү ехээр һаадаг, нарин, нарибтар нооһо ехээр хайшалжа абадаг болоо байна. Хэрбээ колхоз, совхозуудта үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэриин тон һайнаар табигдаһан байгаа һаа, эдэ амжалтанууд бүри ехэ байха һэн. Үүлтэр һайжаруулгаар манай республика хүршэ областьнуудһаа гээгдэжэ ябана. Республика соомнай үүлтэртэ хонидой 24 фермэ, һайн үүлтэрэй эбэртэ бодо малай 32 фермэ, моридой 36, гахайн дүрбэн фермэ бии. Энэмнай тон хангалтагүй байна. Үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэри гуримшуулхын тулада үүлтэртэ малай рассаднигуудай ажалыень һайжаруулха, селекционно хүдэлмэри шангадхаха шухала. Энэ хадаа зоотехническэ хүдэлмэрилэгшэдэй гол зорилго болоно гээшэ.

Мал ажалаа түргэнөөр хүгжөөхын тулада үүлтэрынь һайжаруулха, тэжээл элбэгээр бэлдэдэг болохо шухала. Тэжээл бэлдэхэ даалгабари 1956 ондо 65,9 процент, 1957 ондо — оройдоол 55 процент дүүргэгдэһэн байгаа. Кукуруза, тэжээлэй бусад ургамалнуудые тарилга тэжээл бэлдэхэ хэрэгтэ ехэ нэмэри болоо үгэнэ. Гэбэшье, манай колхозууд тэжээл элбэгээр абаха хэрэгтэ үшөөл бага анхарал хандуулна. Зарим сабшалангай ургаса һайжардаггүй, харин доошоо орожо байдаг. Дайнай урда тээхи жэлнүүдтэ сабшалангай гектар бүриһөө 12 — 13 центнер үбһэ хуряажа абадаг байгаа һаа, 1956 ондо оройдоол 5,5 центнер ургаса хуряагдаһан байна. Тиимэһээ бидэнэр үбһэ тэжээл ехээр абадаг болохо хэрэгтэ саашадаа тусгаар анхарал хандуулха зэргэтэйбди. Хартаабха багаар таригдана. Хартаабхые малай тэжээлдэ хэрэглэжэ болохо байгаа бшуу. Малай үүлтэр һайжаруулхын тулада искусственна аргаар үрэжүүлгын пунктнуудай хүдэлмэриие бүри һайнаар табиха хэрэгтэй. Энэ талаар дутуунууд манайда тон олон. Эдээниие зайсуулхын тулада зоотехническэ, ветеринарна хүдэлмэри һайжаруулха гээшэ ехэ удхашанартай.

Малай халдабарита үбшэ аргалхаһаа гадна, мүн халдабарита бэшэ үбшэнүүдые аргалха хэрэгтэ тусгаар анхарал хандуулха шухала гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглээ. Юуб гэхэдэ, халдабарита бэшэ үбшэнһөө уламжалан олон мал гарзалдаг байна. 1955 ондо халдабарита үбшөөр үбшэлһэн малай 3,4 процентнь, 1956 ондо — 2,4 процентнь үхэһэн байгаа. Тиихэдэ, 1955 ондо халдабарита бэшэ үбшөөр үбшэлһэн малай 8,3 процентнь, 1956 ондо —5,5 процентнь гарзалһан байна. Энээн дээрэһээ харахада халдабарита бэшэ үбшэнһөө уламжалан олон мал гарзалдаг байна бшуу. Тиимэһээ малай ямаршье үбшэ, хамшагые аргалха хэрэгтэ тусгаар анхарал хандуулагдаха ёһотой. Малаа түргэн олон болгохын тулада ветеринарна хүдэлмэри эрид һайжаруулжа, малай халдабарита, халдабарита бэшэшье үбшэнүүдые усадхаха шухала.

1958 ондо республикын арадай ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбые баталха гэһэн дурадхал нүхэр Спирюхов оруулаа.

Ажахын, культурна байгуулалтын бүхы һалбаринуудые хүгжөөлгэдөө Хориин аймагай ажалшадай зарим амжалта туйлаһан тухай депутат **Н. В. Рудаков** (Хориин аймагай Үдын һунгуулиин округ) тогтожо хэлээ.

Аймагай ой модоной промышленностиин предприятинууд жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь урид дүүргээд, 59 мянган кубометр хэрэгсэлэй модо түсэбһөө гадуур үгэһэн байна. Үнгэрэгшэ жэлдэ аймаг һү һааха түсэбөө 110,9 процент дүүргээ. Үнеэн бүриһөө һү һаалга жэлэй турша соо 232 килограммаар нэмээ. Аймаг ороохо таряа ургуулан абаха түсэбөө дүүргэһэн, ургаса хуряалгые 1956 онойхидо орходоо 20 хоногоор урид түгэсхэһэн, өөһэдын үрэһэ хүрэнгэтэй болоһон байна. Эдэ баримтанууд хүдөө ажахын продукт аймагай бүри ехээр абаха арга боломжотой байһаниие гэршэлжэ үгэнэ.

Шэнээр эмхидхэгдэһэн совхоздо һайн клуб барихын тулада мүнгэ һомолжо үгэхэ тухай асуудал Министрнүүдэй Соведэй хаража үзэхыень депутат Рудаков гуйгаа.

Арадай ажахын түсэбые, Гүрэнэй бюджедые баталха тухай депутадуудай оруулһан дурадхалые дэмжэнэб гэжэ нүхэр Рудаков хэлээ.

Депутат **Б. Ф. Зонхоев** (Түнхэнэй аймагай Еловско һунгуулиин округ) трибунын дэргэдэ ерэнэ. Республикын 1958 оной арадай ажахын түсэбые, Гүрэнэй бюджедые һайшааха зуураа, аймагайнгаа ажахы болон культурын хүгжэлтэ тухай тэрэ хэлээ.

Тэжээлэй культурануудые манай аймагта бүри ехээр таридаг болохо тухай түсэбөөр хараалагдаһан байна. Энэ хэрэгтэмнай республикын Хүдөө ажахын министерство, Министрнүүдэй Совет бодото туһаламжа үзүүлхэ ёһотой—гэжэ депутат Зонхоев саашань хэлээ.—Таряалангаа үргэдхэхын тулада бургааһа, болдог сэбэрлэжэ, шэнэ газар элдүүрилхэ ёһотой болонобди. Тиимэһээ шухала болохо машина, зэмсэг нэмэжэ үгэхые гуйха байнабди. Манай аймаг бэлшээриин газараар дутамаг дээрэһээ зунай сагта холын бэлшээридэ малаа гаргадаг юм. Тиимэһээ холын бэлшээри дээрэ зооветпунктнуудые нээхыень Хүдөө ажахын министерствые гуйнабди. Мүн манай аймагые үргэлжэ дээрэнь электричествотэй болгохо хүдэлмэри ябажа байнхай. Үндэр вольтно линии татаха хүдэлмэри мүнөө хэгдэнэ. Энэ хэрэгтэмнай мүн лэ машина, техникээр туһаламжа үзүүлхэ шухала байна.

Арадай гэгээрэлэй хэрэгтэ Советскэ гүрэнэй зүгһөө ехэ мүнгэ зөөриин һомологдодог, һургуулинуудай һуралсал-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин һайжаржа байһан, зарим аймагуудай колхозуудай өөһэдынгөө хүсөөр һургуулиин байшангуудые баридаг болоо байһан тухай республикын Гэгээрэлэй министр депутат **И. В. Баранников** хэлээ.

Промышленностиин, хүдөө ажахын, культурна байгуулалтын талаар үнгэрэгшэ жэлдэ манай республикада хэгдэһэн хүдэлмэриин дүнгүүдые шэнжэлһэн дэлгэрэнгы үгэ КПСС-эй обкомой секретарь депутат **В. И. Дубровский** хэлээ.

Тиихэдээ хүдөө ажахые хүгжөөлгэдэ үшөө ехэ дутуунуудай бии байһан тухай, ашаглагдаагүй арга боломжонууд тухай нүхэр Дубровский тогтожо хэлэһэн байна.

Хүдөө ажахые хүгжөөхэ арга боломжонуудаа үшөө дутамагаар хэрэглэнэбди. Республика дотор эхэ мал олоор һубайрна. Үнеэн бүриһөө 1300 литр һүн һаагдаа. Российска Федераци дотор һү һаалгаар манай республика һүүлшын һуури эзэлжэ ябана. Хонин бүриһөө дунда зэргээр 2,5 килограмм нооһо хайшалхадамнай Алтайн хизаарта 5 килограмм хайшална. Тиихэдэ, Зэдын аймагта 14 мянган, Хэжэнгын аймагта 10 мянган толгой эхэ мал һубайрһан байна. Республикын оройдоол 18 колхоз хонин бүриһөө 3 килограмм, мүн дээшэ нооһо хайшалһан байна. Республика дотор 2880 хонишодой бригада бии. Тэдэнэй оройдоол 288-ниинь хонин бүриһөө 3 килограмм нооһо хайшалаа. Бүхы һаалишадаймнай нэгэ процент шахуунь үнеэн бүриһөө 2000 литр һү һаана.

Арга боломжонуудаа бараниень ашаглахын тулада үүсхэл эдэбхи, оролдолго хэшээл гаргаха хэрэгтэй байна. Зарим аймагууд үүсхэл багатай байжа доогуур уялгануудые абаа.

Үйлэдбэриие эмхидхэлгэдэ, ажахые хүгжөөхэ, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, продукци абалгада хүсэ багаар гаргашалха асуудалнуудта тусхай анхарал хандуулха шухала гэжэ тэрэ саашань хэлээ. Энэ талаар дутуунууд олон. Туранхайгаар тушаагдаһан малай шэгнүүрэй килограмм бүхэнэй өөрын үнэ 13 түхэригтэ болодог байна. Иимэ жэшээнүүдые олоор тоолоо болохо байгаа. Продукциин өөрынь үнэ химдаруулхын тулада ажалай эмхидхэл һайжаруулха үрэ ехэтэй хэмжээнүүдые абаха шухала. Курумканай, Баргажанай аймагууд зэргэлжэ һуудаг юм. Тиигэбэшье Курумканай аймаг ажалай эмхидхэл гуримшуулһанайнгаа ашаар нүгөө аймагтаа орходоо хүдөө ажахын продукт абалгада хүсэ һураггүй багаар гаргашалдаг болоһон байна.

Мүн мүнгэ зөөриеэ гамтайгаар гаргашалдаг болохо шухала. Энэ хэрэгтэ шанга хиналта тогтоохо шухала. Мүнгэ зөөриеэ гамгүйгөөр гаргашалдаг баримта Ториин аймагай «Красный Октябрь» колхоздо үзэгдэһэн байна. Тиимэһээ колхознигуудай ажалта үдэртэ мүнгэ тон багаар хубаагаа.

Хүдөө ажахын мэргэжэлтэдые ажаллажа байһан газартань бэхижүүлхэ шухала байһан тухай нүхэр Дубровский саашань хэлээ. Хүдөө ажахын мэргэжэлтэд хүдэлмэриһөө олоороо гаража ябашана. Агрономууд болон зоотехнигүүдэй гурбанайнь нэгэ хуби ажалһаа гаража ошоһон байна. Хүдөө ажахын министерство мэргэжэлтэдтэ жэл бүри 2,5 миллион шахуу түхэриг мүнгэ туһаламжа болгон үгэдэг. Гэбэшье, зарим колхоз, МТС-үүд хүдөө ажахын мэргэжэлтэдые бэхижүүлхэ тушаа анхарал багаар табидаг байна. Тиимэһээ олон мэргэжэлтэд ажалһаа гаража ошоно.

Нүхэд депутадууд! республикын Верховно Соведэй үзэмжэдэ табигдаад байһан 1958 оной арадай ажахын түсэб, мүн бюджет дүүргэгдэхээр байна. Эдээниие дүүргэхын тулада манайда бүхы арга боломжо бии.

БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо депутат **А. Г. Тараненкодэ** үгэ үгтөө.

Республикын промышленностиие, хүдөө ажахые, транспорт, барилга болон культурые хүгжөөлгэдэ үнгэрэгшэ жэлдэ зарим амжалтанууд туйлагдаһан тухай хэлэхэ зуураа, Министрнүүдэй Соведэй, министерствонүүдэй, олон аймагуудай гүйсэдхэхэ комитедүүдэй хүдэлмэридэ горьтой дутуунуудай бии байһан тухай Верховно Соведэй сесси дээрэ зүб шүүмжэлэл хэгдээ гэжэ тэрэ тэмдэглээ.

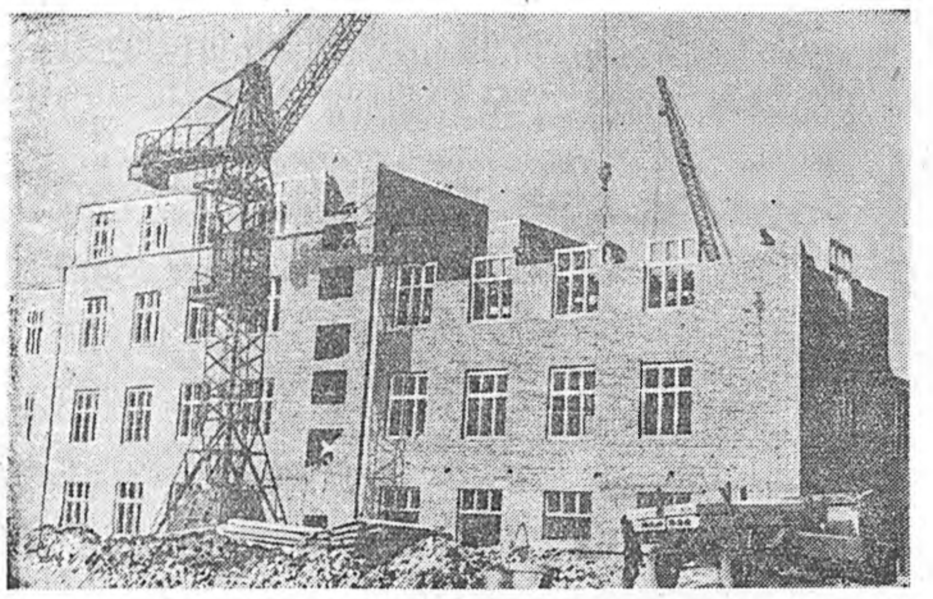
Эдэ дутуунуудые зайсуулхын тулада Министрнүүдэй Совет зохихо хэмжээнүүдые абаха гэжэ нүхэр Тараненко хэлээ.

1958 оной бюджедэй орошые ехэ болгохо тухай асуудалаар Бюджетнэ комиссиин дурадхалнуудые, мүн депутадуудай хэлэһэн үгэнүүдые Министрнүүдэй Совет хаража үзөө, — гэжэ депутат Тараненко саашань хэлээ.—Тиихэдээ 1958 оной Гүрэнэй бюджедэй орошые нэгэ миллион 100 мянган түхэригөөр ехэ болгохо тухай Бюджетнэ комиссиин дурадхалые хүлеэн абаха шухала гэжэ Министрнүүдэй Совет тоолоно. Шэнжэлэлгын хүдэлмэри үргэдхэхынь тулада соёлые шэнжэлхэ институтда 100 мянган түхэриг, Кударын аймагта Культурын байшан барихын тулада 100 мянган түхэриг, ород драмын театрта электротүхеэрэлгэ абахын тулада 50 мянган түхэриг, бүхэлэлтын хүдэлмэри хэхын тулада Закаменай аймагта 50 мянган түхэриг, Кударын хүүгэдэй садта 25 мянган түхэриг нэмэжэ үгэхэ шухала гэжэ Министрнүүдэй Совет тоолоо.

Республикын 1958 оной арадай ажахын түсэбые, бюджедые эрхимээр дүүргэхын тулада бидэнэр бүхы хэмжээ абахабди.

Депутадууд **Ф. Ф. Петров, А. Н. Гребенникова, Д. Р. Эрдынеев, Т. Д. Сычев, М. Ф. Завгородняя, Д. П. Масалов, Г. И. Сороковиков, Г. И. Кыштымов** гэгшэд сесси дээрэ мүн лэ үгэ хэлээ.

Эрдэмэй гуламтын барилга дээрэһээ

Городоймнай зүүн-хойто захада, «Лысая гора» гэжэ газарта барилгын талмай нэмжын харагдадаг. Мүнөө эндэ зооветеринарна институдай һаруул һайхан байшан бариг-дажа байнхай.

Болохоёо байгаа СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтые ажалай шэнэ бэлэгээр угтахын зорилгоор барилгашан бүхэн ажалайнгаа бүтээсые дээшэлүүлнэ. Барилгашадай дундаһаа нүхэр Таракановскиин хүгэлбэрилдэг комплексно бригадынхид шалгардаг. Эдэнэр барилга дээрээ шэнэ түрүү арга хэрэглэнэ. Бригадын гэшүүдэй дундаһаа шулуушан Георгий Катанов, башенна кранай машинист Александр Леонов гэгшэд үдэр бүриингөө даабариие үлүүлэн дүүргэдэгээрээ шалгарна. Эдэнэр нэгэдэхи кварталайнгаа түсэбые болзорһоонь урид—мартын 16-да дүүргэхэ уялга абаад, эдэ үдэрнүүдтэ эршэмтэй шангаар ажаллажа байнхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Бариг-дажа байгаа институдай байшан. 2. Башенна кранай машинист А. С. Леонов. 3. Комплексно бригадын бригадир нүхэр Таракановский ажаллажа байна.

Н. Дамбаев, фотонь авторай.

Шадамар бэрхэ һаалишан

Ждановай нэрэмжэтэ колхозой һаалишан Санжа Самбаева нютагай үүлтэрэй үнеэдэй фермэдэ дүрбэдэхи жэлээ хүдэлнэ.

Энэ үе соо мал харууһалха, эдээлүүлхэ талаар горьтой дүршэлтэй болоо. Түрүүшын үдэрнүүдһээ эхилээд, зоотехническэ заабаринуудые наринаар сахин, түрүү дүй дүршэлые ажалдаа нэбтэрүүлжэ, үнеэдэйнгээ харууһалга, эдеэлүүлгэ зүбөөр эмхидхэдэг. Энэ һаалишан үнеэдэйнгээ абари зангые һайса мэдэдэг, тэдэнээ нэгэ хэмдэ эдеэлүүлдэг, һаадаг байха юм.

Үнгэрэгшэ жэлдэ даажа байһан үнеэдэйнгээ тус бүриһөө 2607 литр һү һаагаа һэн.

— Мүнөө болохоёо байгаа һунгалтые эрхим ажалаар угтахаб. Энэ жэлдэ нютагай үүлтэрэй үнеэн бүриһөө 3000 литр һү һааха зорилготойб,— гэжэ һаалишан Санжа Самбаева мэдүүлнэ.

Бичура. **Ж. Санжиев.**

Хүдэлмэришэд урмашуулагдаба

Хориин леспромхозой Патай-Горхоной модо бэлэдхэлэй пунктда олон жэл соо таһалгаряагүй хүдэлмэрилжэ байһан хүн олон юм.

Ой модоной промышленностьда үни удаан саг соо үнэн сэхээр ажаллаһан тэндэхи хэдэн хүдэлмэришэдтэ мүнгэн шан барюулагдаба. Тэрэ тоодо жолоодогшо Иван Хохряков—3 мянга, моторист Николай Арефин—3 мянга, тракторист Арабле—2300, бригадир-механик Роман Данилов—2400 түхэригтэ хүртөө. Хамта дээрээ энэ пунктын үнинэй хүдэлмэришэдтэ 200 мянган түхэригэй шан барюулагдаа.

К. Турков.

Спортын шэнэ мастернууд

Конькигаар РСФСР-эй түрүү һууриин түлөө Сибириин, Дальна Востогой спортсменүүдэй мүрысөөн дүүрэбэ.

Мүрысөөнэй ниитэ командна дүнгэй ёһоор Бурят-Монголой команда табадахи һуури эзэлжэ, Свердловскдэ болохо финальна уулзалгада хабаадалсаха эрхэ олобо. Манай конькишад Тамара Яременко, Тамара Шевчук гэгшэд эрхим амжалта туйлажа, спортын мастерай нормо дүүргээ. Мүн Ольга Давыдова Любовь Царькова хоёр спортивна разрядай нормо дүүргэһэн байна.

Эрэшүүлэй дундаһаа Улан-Удын спортсмен С. Шеглатов 500 метр газарые — 47,3 секунда соо, 5000 метр газарые — 9 минута 2 секунда соо гаталжа, яһала һайн амжалта туйлаа.

Хоёр үдэр үргэлжэлһэн шанга тулалдаанай удаа, манай республикын эрэшүүлэй команда 9-дэхи һуури, эхэнэрнүүдэй команда 2-дохи һууринуудта гараа.

Мүнөө манай республикын команданууд барандаа Свердловск ошоо.

А. Игумнов.

ХИЛЫН СААНАҺАА

„Германида атомна буу зэбсэг байха ёһогүй“

84 немец эрдэмтын мэдүүлгэ

БЕРЛИН, февралиин 25. (ТАСС). Берлиндэхи Наукануудай немецкэ академиин гэшүүд—84 элитэ мэдээжэ эрдэмтэд февралиин 25-да мэдүүлгэ толилбо.

Эрдэм ухаанай айхабтар ехэ туйлалтань хүн зоной ажабайдалые үзэгдөөгүй ехээр һайжаруулха ёһотой аад, мүнөө дэлхэйн бүхы арадуудые һанаа үнөөн болгожо байна гэжэ мэдүүлгэ соо тэмдэглэгдэнэ. Тиимэһээ хүнэй ухаанай агууехэ амжалтые хэрэглэн бүтээгдэһэн атомна буу зэбсэгэй туршалгые болюулжа, жэгшүүритэ муухай аюулые хүн түрэлтэнһөө зайсуулхын тулада эрдэмтэд бүхы шадалаараа туһалха хүсэлэнтэй гэжэ мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ.

Европодо, илангаяа Германида аюулта шанга байдал мүнөө тогтонхой. Тиимэһээ Германида атомна буу зэбсэг байха ёһогүй. Германида энэ буу зэбсэгэй үгы байхада, наука, соёл культурын али болохоор хүгжэхын тулада ехэ мүнгэ зөөри, хүсэн ,үлүү гаража үгэхэ, тиихэдэ немец эрдэмтэд тон нягта харилсаатайгаар ажалладаг болохо гэжэ мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ.

Алжиртахи байдал

ПАРИЖ, февралиин 26. (ТАСС). Алжирай зүүн зүгтэ, мүн тэг дундахи нютагуудтань һүүлэй 5 үдэрэй туршада 7 хатуу шанга тулалдаан боложо, Франциин 80 хүн алуулба, 90 хүниинь шархатаба гэжэ Парижай газетэнүүд мэдээсэнэ. Тиихэдэ Алжирай зүгһөө 200 гаран хүн алуулаа.

Батна, Акба, Тенес, Виллар, Морсотт (Константина департамент) болон эль-Африн, Таблат (Алжир департамент) гэжэ нютагуудта илангаяа шанга тулалдаанууд болоо.

Алжирайхид урда урданайхиһаа шангаар, жаяг заршам, эмхидхэл һайнтайгаар тэмсэдэг болоо, Алжирай армиин сэрэгшэд һайн буу зэбсэгээр хангагдадаг болоо гэжэ Франциин хэблэл тэмдэглэнэ.

Тусхайлбал «Пари-Журналь» газетэ иигэжэ бэшэнэ: «һүүлэй үедэ Алжирта ехэ ехэ тулалдаанууд боложо байна. Энэнь юу харуулнаб гэхэдэ, Алжирай арми һүүлшын хоёр жэлэй туршада тад ондоо боложо хубилаа. Тэдэнэй сэрэгынь олошороо, мүн һайнаар һургагданхай, һайн командирнуудтай болоо. Гадна, жэлэй урда тээхидэ орходоо эршэмтэй шангаар доботолдог болоо. Ороной олонхи хүн зон энэ армиин отрядуудые саг үргэлжэ дэмжэжэ байна».

***

Алжир гарбалтай Франциин эрхэтэдые Франциин засагаархид һүүлэй үедэ улам шангаар мүрдэдэг болобо гэжэ Парижһаа абтаһан мэдээсэлнүүдһээ харагдана.

Үнгэрэгшэ жэлэй ноябрьһаа байгша оной февраль хүрэтэр полициинхид Францида һуудаг алжир гарбалтай зоной дунда 16 мянга дахин нэгжүүл хээ, 1700 хүниие тушаагаа, 144 мянган хүниие мүшхөө гэжэ дотоодын хэрэгүүдэй статс-секретарь Пик мэдүүлбэ. Эдэ бүхы ябуулгаяа бүри шангадхахын тулада Дотоодын хэрэгүүдэй министерство бэлэдхэл хэжэ байна гэжэ тэрэ хэлээ.

Англиинхид Оманда добтолһоор

КАИР, февралиин 25. (ТАСС). Англиинхин Оманда дүтэ байдаг Мссира гэжэ арал дээрэ агаарай сэрэгэй база байгуулаад, Оманай город, тосхонуудые бомбодоно гэжэ Каирта байдаг Оманай түлөөлэгшэ мэдүүлбэ.

Оманай арад зон Англиин булимтарагшадта эсэргүүсэн улам эдэбхитэйгээр тэмсэнэ. Ас-Сахам гэжэ нютагта оманайхид Англиин сэрэгэй отрядые хүреэлээ. Тэрэ отряд байха шадалаараа тулалдабашье, хүреэлгэһээ мултаржа шаданагүй. Джебель аль-Ахдар нютагта булимтарагшадта эсэргүү тэмсэл үргэлжэлһөөр. Англиин сэрэгэй самолёдууд Оманай һуурин газарнуудые саг үргэлжэ бомбодожо, нютагай зониие айлгаха, һүрдөөхэ, эсэргүүсэхыень болюулха гэжэ оролдоно.

Америкын тагнуулшад сүүдлүүлбэ

ПХЕНЬЯН, февралиин 25. (ТАСС). Америкын тагнуулшан Пак Ман Су гэгшэ Америкэдэ тагнуулай тусхай һургуули дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр 1957 оной августда КНДР-тэ хаягдаһан байна. Хойто Корейн хэдэн нютагта тагнуулай группануудые байгуулаад, зэбсэгтэ буһалгаа эмхидхэхэ гэһэн даалгабари Пак Ман Суда үгтэһэн байгаа. Тэрэ буһалгааень Урда Корейһээ сэрэгшэд ерэжэ, дэмжэхэ ёһотой байба. Харин мүнөө Пак Ман Су баригдаад, февралиин 24-дэ Хэчжу городто сүүдлүүлээ.

Урда Пхеньян провинциин Енган уездэдэ америко-лисынмантанай тагнуулшан Цой Ден Ха гэгшэ һаяхан сүүдлүүлээ. Тэрэниие тушаахада, буу, хорон, фотоаппарадууд, хэмэл данса документнүүд, мүнгэн олдоһон байна.

Америкын эдэ хоёр тагнуулшадые саазалха гэжэ шиидхэгдээ.

Колонизаторнууд үгэ

ПАРИЖ, февралиин 25. «Франци, Испаниин сэрэг жа, Баруун Сахарада тэмс байна» гэжэ «Сахарые с Мароккын армиин кома мэдүүлбэ.

«Франци, Испаниин сэр Эль-Айюна болон Смара г зарнуудта нютагай зондо тулалдаа хэжэ, тэндэхи 60 алаа. Франциин, Испаниин дууд малшадай һуудаг нют хоро хаяна» гэжэ мэдүүлгэ лэгдэбэ.

Полициин мүрдэл шангадана

ДАМАСК, февралиин 26. (Арабуудай Нэгэдэмэл Респу байгуулагдахадань, Иордан ционально-сүлөөрэлгын х улам эдэбхитэйгээр хэгдэд бо. Тиимэһээ Иорданиин за хид хүн зониие урда урдана шангаар мүрдэдэг болонхой орон дотор, илангаяа ороной хубида зон олоороо туша Тэдэниие хааха шэнэ конце онно лагерь, түрмэнүүд Ам мүнгөөр яаралтай түргөөр дэнэ гэжэ «аль-Хадара» газ манһаа мэдээсэбэ.

Бразилиин үри зээ

МОНТЕВИДЕО, феврали (ТАСС). Байгша оной эхинд зили гадаадын гүрэнүүдтэ тар ехэ мүнгэ — 2.152.397 доллар үритэй болоһон байн Бразилиин «Корейо да газетэ мэдээсэнэ.

1955 ондо Бразили 1.394.72 ган доллар ондоо гүрэнүүдт тэй болоһон байгаа. Ямар ү орон иимэ ехэ үри зээлидэ гэхэдэ, ондоо оронуудта коф гаар худалдадаг болоо. хайлбал, 1957 ондо урда жэ тэй сасуулбал 200 миллион роор бага кофе худалда байна гэжэ газетэ бэшэнэ.

Англида саһан ехэ орожо, хүйтэн боло

ЛОНДОН, февралиин (ТАСС). Англида хоёрдохи айхабтар хүйтэн боложо, ехээр ороно. 1947 онһоо Англида иимэ үбэл болоогүй гэжэ мэдээсэгдэнэ.

Шотландида, мүн Англиин нютагуудта саһанай ехээр дээрэһээ автомобиль, поезд ябахань бэрхэдээ. Почто, нүүд ехээр хожомдожо хүрг Ороной олон нютагуудта хон болошонхой. Илангаяа Зүү ли, Иоркшир, Линкольншир Ланкаширта һуудаг зонууд һөө ехээр хохидоо.

Норвегиин сэрэгэй само бутараа

ОСЛО, февралиин 26. (Т Норвегиин «Сандержет» гэжэ гэй реактивна истребитель хейм гэжэ газарта бутаран гээд Норвегиин телеграфна мэдээсэнэ. Лётчигынь үхөө.

Тобшо мэдээсэлнү

✦ 1958 ондо Болгари Итали рой хоорондо худалдаа наймаа хэ тухай хэлсээндэ Софида г бигдаба. Металл, штапельна хилгааһан, пумаажан һэбэр элдэб машина болон тэдэнэй рэгсэлнүүдые, саарһа гэхэ мэ бараа Итали Болгарида худал Тиихэдэ Болгари хүдөө аж продуктнуудые, нефть, антр эмнэлгын ургамал болон буса бараа Италида худалдаха.

✦ Франс Пресс агентствын дээсэһэнэй ёһоор, Мароккын һуурин газарай нэрэ һэлгүү жэ, тэдэнэртэ урдынь, Маро нэрэнүүд дахин үгтөө. Жэш Порт-Лиотэ, Могадор, Маза Птижаң гэжэ томо томо горо урдынхяараа—Кенитра, Эса эль-Джадида, Сиди-Касем нэрлэгдэдэг болобо.

РУБЦОВА БЫКОВА ХОЁРОН НА

Дэлхэйн эрхим һайн шата эхэнэрнүүд О. Рубцова Е. Бы хоёр шатараар дэлхэйн чем болохын түлөө мүрысөө хэжэ ка. Энэ мүрысөөнэй түрүүшын хадта шатаршад 4:4 гэһэн то гоор тэнсээ. Үлэһэн 8 пар Рубцова 4 очко абаа һаа и Харин Быкова 4,5 очко абабал жа шадаха байна.

Урдань дэлхэйн чемпион ба Е. Быкова 9-дэхи партидаа ай тар һайнаар наадажа, 40 ябадалдаа шүүгээ. Тиимэһээ кова 5:4 гэһэн тоотойгоор м түрүүлжэ ябана.

(ТАСС)

Хара-Модоной культбазада

Үглөө үдэшэлэн культбазын клуб соо һунгагшадай суглаан болохо, удаань Аргадын дунда һургуулиин багшанар, һурагшад концерт табиха гэһэн зарлал колхозой комплексно бригадын хорёод гүүртэ, отара, адуунай заимкануудаар удаа дараа тараба.

— Бутыд хээтэй, миниитнай зол боложо, мүнөө һүни хонидоо эрьежэ хоноод, үглөөдэр культбазадаа ошохо аргатай байхам ха, — гэжэ залуу басаган Сэсэг ехэл баяртай илдам нюдөөр ахалагша хонишоноо хараад байгаа һэн.

— Ошохол даа. Ажалаа хэжэ дүүргээд, амарха, сэнгэхэдэ зохид ха юм. Ши, Сэсэг ойлгод гээрээ, мүнөө һүни хурьгад адхаржал магад. Энэ гэһээр ошо, би нэгэ бага амарад гээд ерэхэб, — гэбэ ахалагша хонишониинь.

Үнэхөөрөөшье тэрэ һүни арба гаран хонин хурьгалжа, залуу басаган абиртад гээ һэн. Тиигээшье һаа, ахалагша хонишониинь байлсажа, хурьгыень абалсаа, тэмдэглэлсээ.

Үглөөдэрынь, үдэшэлэн тээшэ шаргатай, эмээлтэй морёор хонишод, һаалишад, адуушад культбазадаа сугларжа эхилбэ. Түрүүн ерээшэдынь банида ороно, хэрэгтэй юумэеэ магазинһаа абана. Зариманиинь амбулаторидошье орожо, бэеэ үзүүлнэд. Нүгөөдүүлынь ветеринарна фельдшертэ орожо, эм абана, энэ тэрэ зүбшөөл һурана.

— Яагаашье зохид болошоо гээшэб даа. Урдань жэжэ божо юумэ худалдажа ябахаяа гү, али банида орохоёо колхозой центр руу, хорёод модо гүйлгэдэг бэлэйбди,—гэжэ малшад ехэл ханангяар хөөрэлдэнэ.

Уданшьегүй культбазын клуб соо лампын гэрэл яларжа. хойно хойноһоон оро ороһоор, зуугаад хүн сугларшаба. Аятай зохидоор табигдаһан һандали дээгүүр һуужа, һониноо хөөрэлдэнэ, шанга шангаар энеэлдэнэ, хүхинэ. Сугларагшадай олонхинь залуушуул. Тэдэнэй дунда нёдондо арбадахи класс дүүргээд. мүнөө культбазын томо магазинда наймаалагшаар хүдэлжэ байһан Дыжидма Самбуева, һаяхан Улан-Удын медицинскэ училищи дүүргэһэн Евдокия Доржиева, үнгэрһэн жэлдэ хүдөө ажахын техникум дүүргэһэн, ветеринарна техник Жамбалова болон залуу хонишод. һаалишад, адуушад бии.

Суглаанай нээгдэхэһээ түрүүн хүнүүд нүүдэл библиотекэһээ ном һэлгэжэ абана.

Тиигэһээр байтар агитпунктые даагша, ветеринарна врач Зоригто Будаевич Будаев һунгагшадай суглаа нээжэ, КПСС эй ЦК-гэй бүхы һунгагшадта зорюулһан Хандалга бэшэгтэй танилсуулба.

Суглаанай дүүрэхэлээр Аргадын дунда һургуулиин һурагшад һонирхолтой концерт харуулаа.

Тэрэнэй һүүлээр клуб соогоо нэгэ бага ёохор наадаад, үбэлэй һүлэмхи һарын баруулжа. хахад һүни боложо байхада, хонгёо хүхюун дуунуудые татаһаар культбазаһаань ниишэ тиишээ гүйлгэлдэжэ, заимкануудаараа бусаа һэн.

Иигэжэ холын гүүртэ, отарануудаар хүдэлжэ байһан хүнүүд, илангаяа залуушуул наада зугааһаа гээгдэхэеэ болёо. Эндэ недели бүхэндэ кино гаража байдаг, һарадаа гурба дахин малшадай зоотехническэ һуралсалай хэшээл үнгэрдэг. Энэ һуралсалые ветврач нүхэр Будаев ударидадаг юм. Суббото бүхэндэ бани түлигдэнэ. Һарадаа нэгэ дахин бригадын бүхы малшадай суглаан болодог. Мүн хирэ болоод лэ «Уласхоорондын байдал тухай» лекци уншагдадаг болонхой. Мүнөө клуб соо агитпункт нээгдэжэ, агитационно-пропагандистска хүдэлмэриин гуламта болобо. Һунгагшадай асуудалнуудта харюу үгтэнэ, һонирхолтой хөөрэлдөөнүүд болоно, депутадта кандидадай намтартай танилсуулна.

Хара-Модоной культбаза 1957 оной һүүл багта баригдажа дүүрэһэн байна. Эндэ 150 хүнэй һууха залтай шэнэ клуб баригдаа, элдэб зүйлэй эд бараа наймаалха томо магазин бүтээгдээ, багахан амбулатори түхеэрээ. Мүн культбазын дэргэдэ мал эмшэлхэ байра баригдажа, малшадай хэдэн бүлэ шэнэ гэртэ оронхой. Бани шэнээр баригдаһан байна.

Иимэ культбазаяа малшад магтаха ёһоороол магтана. Мүнөө колхозой ямаршье холын гүүртэ, отарада ошожо хүдэлхэеэ залуушуул арсахаяа болёо.

Калининай нэрэмжэтэ колхоз гурбан культбазатай болонхой. Загтахаан гэжэ газарта 70 хүнэй һууха залтай улаан булан, наймаалагшагүй магазин, бани бии. Тэндэ ветеринарна фельдшер нүхэр Цыремпилов хүдэлдэг.

Сасандай гэжэ нютагта мүн лэ улаан булан нээгдэжэ, наймаалагшагүй магазин, бани хүдэлнэ. Культбазые даагшаар колхозой ветеринарна фельдшер нүхэр Буралов ажалладаг.

1958 ондо эндэхи колхознигууд үшөө хоёр бригадада культбаза хүсэдөөр түхеэрхэ гэжэ шиидэнхэй.

Б. Гылыков

Курумкан.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Хара-Модоной культбазын агитпункт соо колхозой партийна эхин организациин секретарь нүхэр Г. Д. Мантаев хөөрэлдөөн хэжэ байна.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, зам. редактора—32-74, отв. секретаря—27-37, отделов: партийной жизни и экономики—47-59, пропаганды и местной информации—35-14, культуры и быта—34-05, писем трудящихся и переводов—24-74, корректорская—32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров—16.

Н-00669. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак №